

ZWOLLEI HARANGSZÓ

VII. évf. 2024/11

Az Almere-Amersfoort-Heerenveen-Leeuwarden-Groningen-Assen-Steenwijk-Kampen és Zwolle környékén élő magyar protestánsok gyülekezeti híradója.

A „Zwollei Harangszót” a Presbitérium megbízásából szerkeszti: dr. Hermán M. János, Rostás Kriszta, Szilágyi Árpád, Szomor Attila, Téglásy Sándor és Urbán Ákos.

Szerzők, munkatársak: Albertje Alkema-ten Hoeve, Árus Csongor László, Van Bolhuis-Szabó Emőke, Boros Veronika, Csanády Ágnes, Demeter Szilárd, Deuten-Makkai Réka,

Domonkos László, Fekete Hermán Erzsébet, Hajdú Zoltán Levente, Kelemen Attila Csongor, Kiss-Szászi Tünde, Lizik Zoltán, Marci Márió, Millisits Máté, Ries Nieuwkoop, Okos Márton, Pihál György, Rigmányi Rita, Santa Miriám, Sólyom Uzonka Lilla, Szilágyi Anna, Szilágyi Árpád, Téglásy Sándor, Truckai József, Tőkés László, Urbán Ákos, Hans Végh, Vitéz Ferenc. –
Lapzártá: 2024 november 15

AZ ÉLŐ IGE ÉVE
— 2024 —

„Ászáf zsoltára. A hatalmas Isten, az ÚR szól, és hívja a földet napkelettől napnyugtáig. Hívja az eget odafent, és a földet, mert ítélni akarja népét. Gyűljetek hozzám, híveim, akik áldozattal kötöttetek szövetséget velem! Igazságát hirdesse az ég, mert ítéletet tart az Isten. Hálaadással áldozz Istennek, és teljesítsd a Felségesnek tett fogadalmadat! Hívj segítségül engem a nyomorúság idején! Én megszabadítalak, és te dicsőítesz engem. Aki hálaadással áldozik, az dicsőít engem, és aki ilyen úton jár, annak mutatom meg Isten szabadítását.”

Zsolt 50, 1. 4 – 6. 14 – 15. 23.

Istentiszteleteinkre és a szeretetvendégségekre mindenkit tisztelettel várunk!

Családlátogatást a híveink kérésére végzünk a szolgatársaink bevonásával, Hollandia egész területén. Egyházközségünk vezető lelkésze: drs. Kelemen Attila Csongor. Missziói lelkipásztor: dr. Hermán M. János nyugalmazott lelkész. Bekebelezett lelkész: Sólyom Uzonka Lilla, aki az új vianeni gyülekezetben végzi a szolgálatokat. Egyházközségünk hivatali ügyvitelét dr. Hermán M. János intézi. Presbiterek: Urbán Ákos gondnok, Rostás Kriszta Timea, Szilágyi Árpád, Tárnok Eszter Lídia és Truczka József. Diakónusok: Bodor József, Berekméri Filep Annamária, Czibalmos Klára, Marci Márió és Truczka Adrienn. Gyermekfoglalkozás: Rohaan Éva vallásnár --- Orgonista: dr. Robert Helder. Gyermekfoglalkozások vezetője: Rohaan Éva vallásnár. Webmester: Téglásy Sándor. Olvasószerkesztő: Téglásy Sándor. Grafikai szerkesztő: Szomor Attila. A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek a helye: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4, Zwolle Info: jhermanm@gmail.com

Facebook:

<https://www.facebook.com/refistentiszteletzwolleban>

Honlap: <https://zwolleireformatus.nl/-->

Zwollei Harangszó: <https://zwolleireformatus.nl/zwollei-harangszo/>

REFORMÁCIÓ
ÜNNEPÉN, 2024
OKTÓBER 31-ÉN
Isten ajándékára
embékeztessen
bennünket az Ige:
„Hiszen kegyélemből
van üdvösségetek
hit ábtal, és ez
nem tölebek van:
Isten ajándéka; nem
csebekedetékért,
hogy senki se
dicsekedjék.” –Efézus
2,8-9

Igazán Református
keresztyén egyház
ott van, ahob az
éő Ige összeköt
bennünket. Ha az
Isten vébünk, kicsoda
eblenünk!

A Magyarországi
Református
Egyházban

a 2024. esztendő az
ÉLŐ IGE éve

ERŐS várunk nekünk
az Isten!

ZWOLLE --- Igehirdetések szolgálati rendje 2024 folyamán a Zwollei Református Egyházközségben

Január 14. Szolgál nt. Kelemen Attila Csongor

Január 28 Groningen. Hegedűs Csaba és Hermán M. János

Február 11. Szolgál nt. Kelemen Attila Csongor

Március 10. Szolgál nt. Hegedűs Csaba– Közgyűlés: Hermán M. János

Március 31. - Húsvét I. Napja – Úrvacsoraosztás - Szolgál nt. Kelemen Attila Csongor

Április 14.-Presbiteri gyűlés – Istentisztelet. Szolgál nt. Kelemen Attila Csongor

Május 12. Anyák napja– Istentisztelet. Szolgál nt. Kiss Szabolcs

Május 19. - Pünkösd I. napja Igét hirdet: dr. Hermán M. János

Június 9.- Szolgál dr. Margriet Gosker, Venlo

Június 23 Szabadtéri istentisztelet – Zeist Hegedűs Csaba

Július 14. Szolgál nt. Kelemen Attila Csongor

Augusztus 11. Szolgál nt. Kelemen Attila Csongor

Augusztus 25 Hága. Sólyom Uzonka Lilla, ökuménikus istentisztelet. Szentegyházi Gyermekfilharmónia

Szeptember 8. Hermán M. János

Október 13. Kelemen Csongor

November 10. Lészai Róbert

December 8. Úrvacsoraosztás. Kiss Tünde diakónusi tisztségbe való iktatása. Szolgál: Hermán M. János

Decembert 13-15. Missziói konferencia Zwolléban. Áhítatok pénteken és szombaton: Hermán M. János; Szabó Zoltán Levente; dr. Varga Pál; Sólyom Uzonka. Istentisztelet dec. 15 vasárnap 12 órakor a Plantagekerk templomában, szolgál nt. Sógor Csaba.

December 26 - Karácsony II. napja – Úrvacsoraosztás – Ünnepele a gyermekekkel - Kelemen Csongor

A kárpátaljai gyülekezetek számára is hirdetésünk gyűjtést. Bankszámlánkra is lehet adományt küldeni!

Bankrekening: NL46 INGB 0006 936050, Hongaarse Protestantse Gemeente, Zwolle

ISTEN IGÉJE:

„Akkik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.”

ÉZSAIÁS KÖNYVE 40. RÉSZ 31. VERS

Magyarországi Református Egyház ✨ 2024 AZ ÉLŐ IGE ÉVE

VIANEN ---Szolgálati rend az Új Vianeni Gyülekezetben

A Vianen környéki hívek kérésére és a Zwollei Egyházközség megbízásából hirdeti Isten igéjét Sólyom Uzonka Lilla. További tájékoztatás Sólyom Uzonka Lilla lelkipásztornál. Email: s.uzonka@gmail.com / Tel: +31 6 199 86 225

Helyszín (NEM A MAGYAR OTTHON, mert az nagy sajnálatunkra jelenleg használhatatlan), hanem: Vianen, Langeweg 6b (Sportpark Blankensteijn, BOM gebouw)

Szolgálattevő lelkipásztor: nt. Sólyom Uzonka Lilla
Istentiszteletek kezdete: 13.30

A 2024-re tervezett dátumok: január 28; február 25; március 24; április 28; május 26; június 23-elmarad; szeptember 22; október 27. és december 1.

A Dudás Kálmán tervei alapján készült pápai templom felszentelésére 1941. október 31-én, a reformáció ünnepén került sor.

A reformáció csodája

Ősszel Pápán tölthettünk néhány kellemes napot. Nekem új volt ez a kis város, nagy örömmel fedeztem fel az ottani református templom előtt egyik kedvenc írómat, Jókai Mór szobrát. Az alábbi idézet „Akik kétszer halnak meg” című regényéből való:

Csak kettő marad megörökülten: a szálfa és a kisemberek.

Mind a kettőnek jó talaja van itt. Olyan vén faóriásokat sehol az országban nem találni másutt. – S azokhoz is annyi emlék van kötve.

Itt van a kilenc iharfa, egyetlen egy törzszé növe, amiket egy nagy úr hajdan, a reformáció kezdetén, összefont gúzsnaak, s azt mondá az új vallás fölvevőinek: „No, ha ezt elültetitek így, és megéled, ha élő fa lesz belőle, akkor marad meg a ti vallástok is ebben az országban!” – S lett belőle egy élő kolossz.

Bátorítson mindannyiunkat kitartásra és növekedésre ennek a fának a története. Gúzsba csavarva, természetellenes módon került a földbe, de élve maradt és megnőtt...

Írta: Kiss-Szászi Tünde

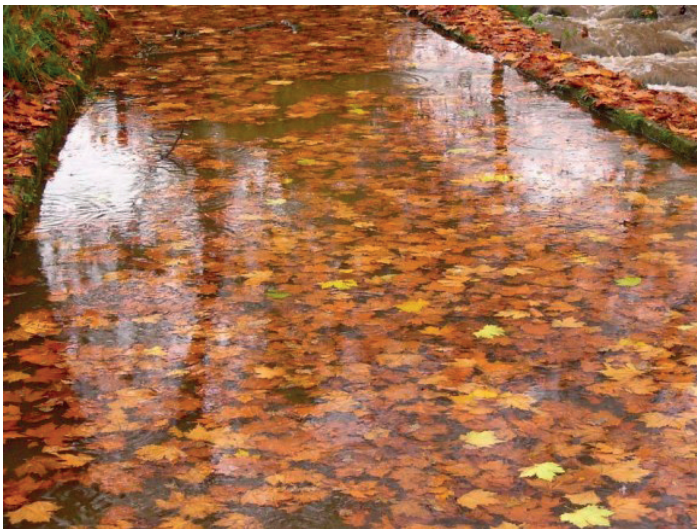

Jókai Mór a pápai református kollégiumban tette le az érettségét. Az itteni önképzőkörben ismerkedett meg és kötött barátságot Petőfivel 1842-ben. A mellszobor Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotása. Felállítás: 1931. szeptember 7. A talapzaton az író pápai diákéveiről írt levelének egy részlete olvasható: „ÁLDOTT LEGYEN A LÁNG,/MELY UTAMRA RÁVILÁGÍTOTT”

Kányádi Sándor: Küküllő kalendárium. Héttorony Könyvkiadó, 1988

Elhunytak felől való reménységünk 2024 – Halottak napja – Mindszentek

2024. november 2. “Nem akarom továbbá, atyámfiak, hogy tudatlanságban legyetek azok felől, a kik elaludtak, hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, a kiknek nincsen reménységük. Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadott, azonképpen az Isten is előhozza azokat, a kik elaludtak, a Jézus által ő vele együtt. Mert ezt mondjuk néktek az Úr szavával, hogy mi, a kik élünk, a kik megmaradunk az Úr eljöveteleig, épen

nem előzzük meg azokat, a kik elaludtak. Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsonnával leszáll az égből: és feltámadnak először a kik meghaltak volt a Krisztusban; Azután mi, a kik élünk, a kik megmaradunk, elragadtatunk azokkal együtt a felhőkön az Úr elébe a levegőbe; és eképen mindenkor az Úrral leszünk. Annakokáért vigasztaljátok egymást e beszédekkel.” 1 Thessz. 4, 13-18

- „Ez az elhunytak felől való reménységünk.” - a fenti versek alcíme.

- Ennek az igének a lényege: a vigasztalás.

- Mi történt, mi lett hát a halottainkból, hová mentek, hol vannak?

- Jézus halála és feltámadása az alapja minden reménységünknek a halállal szemben.

- Aki a halálon innen “Ő vele együtt” élt, az a halálon túl is “Ő vele együtt” van!

- Hol vannak hát a halottaink? Jézus mellett vannak, csak a másik oldalon. És így mi is, akik még itt vagyunk, mennél közelebb vagyunk Jézushoz erről az oldalról, annál közelebb lehetünk azokhoz is, akik a túlsó oldalról vannak szintén mellette.

- Isten nem a holtaknak, hanem az élőknek az Istene!

- Nincs szükség tehát, hogy a holtakért imádkozzunk!

- Mi testben várunk, ők lélekben.

- Várjuk azt utolsó időt, a Megváltó visszatérését.

- “Hús és vér nem örökölhetik Istennek országát.” (1Kor 15,50) Tehát nem az a test támad fel, ami elporlad.

- Aki itt az Úrnál van, az mindenkor az Úrral lesz! A földön, a halálban és a halál után.

- Nem a halálé az utolsó szó, hanem a feltámadott Jézusé!

- Hiszed az életnek a halál utáni kiteljesedését?

Írta: Árus Csongor László református lelkész,
Hegyközszentmiklós., Forrás: Facebook/Boros Veronika

Egy szál gyertya az ablakban

A megbékélés csöndes napjai jönnek: mindenszentek, halottak napja. Félreteszünk minden földi viszályt, haragot, háborúskodást, ahogy ők is ott, az anyaföldben, az urnák fiókjában. A kalendáriumban csak egy napot kaptak halottaink, de ez csak a felszín – minden nap velünk vannak, ha megfeledkezünk erről, akkor is. Feladatuk van: emlékekkel rávenni bennünket a jóra, megóvni a ránk leselkedő rossztól. Utat mutatni, hisz a jelen az emlékek fundamentumán áll. A jóból építkezünk, a rosszból tanulunk. Ez a Jóisten akarata is.

A temetőkert avarillatú útjain csendben araszol az emlékező ember. Körötte semmihez sem hasonlítható szótlán sokadalom. A tekintetek mindegyikében ott egy félbeszakadt história, belékarolva bolyong az emlékező. Kegyelmi állapot. Szeliddé válik a múlt, az elszaladt élet hullámaint kisimítja a béke. Tér és idő megszűnik, és a parcellák között araszoló ember hirtelen ráébred, milyen parányi szerepet játszik – jól- rosszul, de mindenképpen időhatárok között. Hiszen egyszer mindnyájunknak el kell menni. És ha menni kell, az útra még ideát kell felkészülni. Hitünkben megerősödve akarunk távozni, mert csak ez adhat megnyugvást. Még itt sétálok a temetői úton, a borostyánnal benőtt sírhalmok között, még terveim vannak, nyomot szeretnék hagyni magam után, de majd nekem is mennem kell. Hisz elhull a virág, eliramlik az élet...

Akinek sírhantja előtt majd megállsz, biztosan rád mosolyog, belőled meg előbújik egy régi pillanat, egy mozdulat, egy szó, amit még ő felejtett idelent.

Neki üzen majd a szál gyertya este az ablakodban.

Szerző: *Pilhál György*

Forrás: magyarnemzet.hu

Fotó: *Albertje Alkema ten Hoeve*

Halottak napja Bécsben

„Fehér templomokban / fehér imádságot / hej regő rejtem / fekete templomban / fekete imát / hej regő rejtem / fekete templomban / fekete imát / hej regő rejtem / fekete templomokban / fehér imádságot / hej regő rejtem / azt is megadhatja / az a nagy úristen”. Ezt az archaikus (regős) népi és expresszív költői rétegeket föltáró részletet választottam Kányádi Sándor hosszú verséből. Úgy éreztem, halottak napján a Halottak napja Bécsben az a költemény, amely értékről és veszteségről, identitásról és emlékezésről, egyéni és közösségi lét és megmaradás metafizikai és ösztönös, ám egzisztenciális érvényű dilemmáiról tanúskodik úgy, hogy a mormolástól az elbeszéléstől át a kiáltás-sokig terjedő modulációk ereje túlnő a gyertyafényen, a temetők vagy szobák csendjén. Sokan ismerhetik az 1976-os Szürkület című kötetben publikált majdnem négyszáz soros monumentális művet, amely az úgynevezett kismesteri darabokat zárja, és az 1970-es évekre fölfutó pályáiv összegzéseként is értelmezhető. A legteljesebb módon Kányádi versmondásában érzékelhető az a szintézis, amely egyszerre az önérték fájdalmas leltárba szedése és az értékek elveszithetőségének vádbeszéde. Általában is jellemző volt rá az összegzés igénye, a korábbi költői korszakok poétikai, képi, gondolati-filozófiai, emberi, közösségi létkérdései mindig új poétikai minőséget kaptak. Pécsi Györgyi monográfiája kiemeli a nemzeti közösség és „az emberiség sorsának, múltjának, esélyeinek” versbeszédében egymásba szervesülő látomását, s hogy a Kányádi-lírának egy sajátosan polifón, sokszólamú karakterét lehet érzékelni általa. Szinte minden recensens vagy monográfus hivatkozik arra a Görömbei Andrásról ismert tételre, amely szerint a kompozíció „egymagában is képes tükrözni a teljes költői világképet”. A polifón szerkesztés Ködöböcz Gábor értelmezésében már nemcsak oratóriumszerű versszimfóniaként testesül meg: azt is jelzi, hogy „özönvízre emlékeztető látomásos képsorában kétségkívül a metafizikai tudás érintkezik az e világi tapasztalattal”. A kiváló irodalomtörténész kiemelésében: „Mondják, hogy ítéletidő tombolt / összeért a temető s a mennybolt / vízszintben állt ösvénnyel az árok / egymást se látták a gyászhuszárok (...) és a sírok is mint leláncolt bárkák / táncoló farukat föl-földobálták / volt minden egérlyuk gurgulázó korsó / s hogy elúszott volna akkor a koporsó”. A zenei szerkesztésre, zenei „olvasatra” utal a közvetlen folytatás, az ismétlésekkel az értelmi jelentés helyett az érzelmi atmoszférát, az értelmén-érzelmén is túlmerülő belső monológ könyörgésjellegét erősítve föl. S ezek az igéző-imádkozó, bánatos-dühödött betétek-szakaszok (mint a „megásni tűz elföldelni / megásni tűz elföldel-

ni / megásni tűz elföldelni”) az epikus-avantgárd emlékepeződököt visszaterelik az expresszív ősnyelvi költőség varázslat-dimenziójába: „dunából tengerbe / ki az óceánra / dunából tengerre / ki az óceánra // úszik a koporsó / zene a vitorla / úszik a koporsó / zene a vitorla”. S új kontextusban jelentek meg a transzilván lét kulcskérdései: „Erdély lelke” nem pusztán a táj és az ember harmóniája, a könnyes életemény és a csodaváró fájdalom, a valóságérzékelés részévé váló hit viszonylatában válik láthatóvá, hanem a nemzeti eszkatológiai üzenet keresésében is. Kányádi Sándor először 1967-ben járt Nyugaton – halottak napján Bécsben, az Ágoston-rendiek templomában hallgatta meg Mozart Requiemjét. Ekkor ébredt meg a költőben a kép: „Befonnak egyszer téged is valami pompás koszorúba”. Majd öt évig érlelődött benne a vers: „mert a legárvább akinek / még halottai sincsenek”. S a költő vallomása szerint Bay Zoltán professzor is „beleszólt” a genezisbe – arról beszélt, hogy egyetlen hidrogénatomból fejlődhet ki az élet, így hát mégsem oly reménytelen a feltámadás. Egy tanulmánykötetben tizenöt irodalmár értelmezi a verset. Ebben írja Bertha Zoltán: az nemcsak a transzcendenciaélmény stíluszintetizáló szövegjátékának biblikus-spirituális és kollektív-historikus remeke, de „a magyar önismert enciklopédikus sűrítménye is”. – Olvassuk hát halottak napján!

Írta: Vitéz Ferenc.

A szerző főiskolai docens, a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen a Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék vezetője, újságíró.

Forrás: <https://www.reformatus.hu/misszio/hirek/halottak-napja-becsben/>

Életem a porhoz tapad

Lekció: Zsolt. 119: 1-12, 23-32, 36,37, 49-54, 64, 67,68, 73-76, 105

1Boldogok, akiknek az útja tökéletes, akik az ÚR törvénye szerint élnek. 2Boldogok, akik megfogadják intelmeit, teljes szívvel keresik őt, 3nem követtek el álnokságot, hanem az ő útjain jártak. 4Te megparancsoltad, hogy utasításaidat pontosan megtartsák. 5Bárcsak állhatatosan járhatnék utadon, megtartva rendelkezéseidet! 6Akkor nem vallanék szégyent, ha figyelnék minden parancsolatodra. 7Tiszta szívből adok hálát neked, tanulva igazságos döntéseidet. 8Megtartom rendelkezéseidet, ne hagyj el engem soha!

9Hogyan tarthatja tisztán életútját az ifjú? **Úgy, hogy megtartja igédet.** 10Teljes szívből kereslek téged, ne engedj, hogy eltérjek parancsolataidtól! **11Szívembe zártam beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened.** 12Áldott vagy te, URam! Taníts meg rendelkezéseidre!

13Ajkam felsorolja szád minden döntését. **14Minden gazdagságnál nagyobb öröm, ha intelmeid szerint élhetek.**

23Ha a fejedelmek összeülnek, és rólam tárgyalnak, szolgálj akkor is rendelkezéseidről elmélkedik. 24Csak a te intelmeidben gyönyörködöm, azok az én tanácsadóim.

25Életem a porhoz tapad: eleveníts meg igéddel! 26Ha dolgaimat elbeszélem, te meghallgatsz. Taníts meg rendelkezéseidre! 27Értesd meg velem utasításaid célját, hogy elmélkedjem csodáidon! 28Nem tudok aludni a bánat miatt, erősíts meg engem igéddel! 29Tarts engem távol a hazugok útjától, és ajándékozz meg kegyelmesen törvényeddel! 30Az igaz utat választottam, döntéseidet magam előtt tartom. 31Ragaszkodom intelmeidhez, URam, ne engedj megszégyenülnöm! 32Parancsolataid útján járok, mert bizakodó szívet adsz nekem.

36Add, hogy szívem intelmeidre hajoljon, ne a haszonlesésre! 37Fordítsd el tekintetemet, hogy ne nézjek hiábavalóságra, a te utadon éltessem engem!

49Emlékezz szolgáltnak tett ígéretedre, amelyhez nekem reménységet adtál. 50Ez a vigasztalásom nyomorúságomban, mert beszéded megelevenít engem. 51Bármennyire csúfolnak is a kevélyek, mégsem hajlok el törvényedtől. 52Ha ősrégi döntéseidre gondolkodom, megvigasztalódom, URam! 53Elragad az indulat a bűnösök miatt, akik elhagyták törvényedet. **54Rendelkezéseid olyanok nekem, mint az énekek, azon a helyen, ahol jövevény vagyok.**

64URam, kegyelmed betölti a földet. Taníts engem rendelkezéseidre!... 67Mielőtt nyomorúság ért, tévelyegtem, de most megtartom beszédedet. 68Jó vagy te, és jót teszel, taníts engem rendelkezéseidre! ... 73Kezded alkotott és megerősített, tégy értelmessé, hogy megtanuljam parancsolataidat! 74Látnak engem, és örülnek az istenfélők, mert igédben reménykedem. **75Tudom, URam, hogy igazak döntéseid, igazad volt, hogy megaláztál. 76Vigasztaljon meg engem szereteted, ahogyan megígérted szolgáltnak.**

105 Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága.

Keresztyén Testvéreim!

Textus: “Életem a porhoz tapad, eleveníts meg igéddel!” Zsolt. 119:25

Isten Igéje és én

Ezt a címet adhatnánk a Biblia leghosszabb zsoltárának, a 119. zsoltárnak. Arany ábécének is nevezik, mivel a héber ábécé mind a 22 mássalhangzó-jával 8-8 sora kezdődik. Ez a költemény nem csupán óda Isten törvényéről, hanem az ellenségekkel körülvett hívó ember imádsága. Kitűnik belőle, milyen komoly lelki harc teljes szívvel keresni az Urat és töre-

kedni az Ő igéjének megtartására. Ami engem ebből a hol vergődő, hol Istent magasztaló zsoltárból most megragadott, azt választottam az igehirdetés alapigéjéül:

“Életem a porhoz tapad, eleveníts meg igéddel!”

Vagy, ahogy a Károli fordításban olvashatjuk:

“Lelkem a porhoz tapad, eleveníts meg a Te ígéreted szerint.”

(1. én)

“Lelkem a porhoz tapad.” - Nem ez az érzésünk sokszor, amikor beülünk a templompadba? Énekeljük, hogy *“szívemet hozzád emelem”* - de közben ki tudja, hol járnak a gondolataink. Emelném a lelkeim, de valami visszahúz. Amikor meghallom az ígét, nem az az érzésem, hogy: - jaj, de jó, most többet hallhatok arról, ami egész héten betöltötte az életemet, hanem az az érzésem, amit egyik énekünk így fejez ki: *“az ég oly messze van, ég messzebb tőled én...”* (461. dicséret 4.v.) Hallom az ígét, de milyen messze áll tőlem! Mennyire lekötött engem a családom, a gyerekeim, a betegségem, a munkám, vagy az, hogy hogyan fizessem vissza az adósságomat! Egész héten mással foglalkoztam. Most végre itt vagyok, de nem tudom felemelni Istenhez a szívem.

Isten igéje és én. Mintha két külön világ lenne. Én halandó vagyok és leginkább a földi dolgokkal foglalkozom. Nem csak a testem, **de még a lelkeim is a porhoz tapad.** Ha betegség, aggodalom nehezíti az életünket, néha úgy érezzük, mintha Isten fényévekre lenne tőlünk. Elkészerít a felismerés, hogy én olyan más vagyok, mint Ő. Isten olyan, mint az éltető víz, állandóság és erő jellemzi. Én azonban állhatatlan és mulandó vagyok, mint a por, ami elszáll.

Ezt a különbséget a zsoltár írója is bizonyára érezte. Ezért ismétli annyiszor fohászát: **“eleveníts meg!”** A zsoltár szerzője nincs megnevezve a Bibliában, de egyes bibliakutatók szerint feltehetőleg Ezsdrás, az írástudó írta Kr. előtt 450 körül a babiloni fogság után Jeruzsálemba visszatérve. Ezsdrásnak egy könyve is van a Bibliában, ami a Krónikák könyve után következik.

A babiloni fogságból Ezsdrással együtt, de már Ezsdrás hazatérése előtt majdnem 100 évvel, Kr. előtt 538-tól kezdve is több csoportban tértek vissza zsidók, de viszonylag kevesen, összesen körülbelül 50 ezren. Akik pedig visszatértek atyáik földjére, nagyon nehéz körülmények közé kerültek. Az évtizedek óta parlagon hevert földeket csak megfeszített munkával tudták bevetni. A jeruzsálemi templom újjáépítése nagy áldozatokat követelt tőlük. Életüket megnehezítette, hogy a perzsa uralkodók Júdeában is bevezették a pénzgazdálkodást, ami a kisparasztokat szegénységbe sodorta.

A hazatért zsidók bíztak Isten ígéreteiben,

próbálták megtartani Isten törvényét. Mégis úgy tűnt: jobban jártak azok, akik nem ragaszkodtak Isten parancsaihoz, hanem átvették a perzsa, vagy a görög kultúrát, szokásokat és vallást és a korszellemnek megfelelően éltek.

Ezsdrás azon munkálkodott, hogy a zsidók egyedül az Urat tiszteljék, erősödjének meg identitásukban, és különüljenek el az ország kevert vallású, sok istent tisztelő lakosságától. Ezsdrást sok kritika érte emiatt. Bele is írta a zsoltárba, hogy a fejedelmek összeülnek, róla tárgyalnak, csúfolják őt és a többi istenfélőt.

(2. Isten Igéje)

Mit tesz ő ebben a helyzetben? - Kiált Istenhez: **Életem a porhoz tapad: eleveníts meg igéddel!**

Lehet, hogy az emberek agyagba döngölték, de ő Istenhez menekül és kiönti előtte a szívét:

26Ha dolgaimat elbeszélem, te meghallgatsz. Taníts meg rendelkezéseidre!

27Értesd meg velem utasításaid célját, hogy elmélkedjem csodáidon!

28Nem tudok aludni a bánat miatt, erősíts meg engem igéddel!

29Tarts engem távol a hazugok útjától, és ajándékozz meg kegyelmesen törvényeddel!

30Az igaz utat választottam, döntéseidet magam előtt tartom.

31Ragaszkodom intelmeidhez, URam, ne engedj megszégyenülnöm!

32Parancsolataid útján járok, mert bizakodó szívet adsz nekem.

Ezsdrás is látja, hogy élete a porhoz tapad.

De azt is tudja, hogy Isten kimondott szavának újjáteremtő ereje van. Ha Ő azt mondja: állj fel, én szeretlek és megtartalak, akkor az úgy is lesz! A **bizakodó szívet adsz nekem** kifejezés szó szerint azt jelenti: **“tágas szívet adsz nekem.”** Amikor összeszorul a szívünk az aggodalomtól, Isten igéje oldja az aggodalmainkat, biztat és helyet készít bennünk a Szentlélek munkájának.

A zsoltáros látja, hogy Isten igéje:

- igaz (7.v.)
- csodálatos (129.v.)
- és örök. - “Uram, igéd örökké megmarad, szilárdan, akár az ég” - mondja a 89.versben.

Isten igéje nem változik. Rajtam kívül álló valóság. De ez azt is jelenti, hogy Isten igéje be tud teljesedni attól függetlenül, hogy nekem milyen napom van.

3. (Hiszem, hogy Isten Lelke meg tud eleveníteni engem Isten ígéje szerint)

Mi változunk. Meggondoljuk magunkat. Visszavonjuk döntéseinket. Félbehagyjuk a dolgokat. Belekeveredünk.

De Isten gondoskodott arról, hogy az Ő Igéje ne maradjon távol tőlünk, ne szálljon el a fejünk felett. Ebbe, a mi zavaros életünkbe jött el Jézus, Maga Isten Fia. **“Az Ige testté lett és közöttünk lakott.”** (János 1:14)

- És bár szegénységbe született,
- bár kiskorától többször az életére törtek,
- bár értetlenek voltak vele szemben,
- bár még barátai is cserben hagyták,
- bár kétségbe vonták, amit mondott,
- bár úgy bántak vele, mintha gonosztevő lett volna,

Ő akkor is Isten Igéje maradt.

Jézus miatt van az, hogy Isten Igéje valósággá válhat az életünkben. Belé kapaszkodhatunk, ha bennünk minden összeomlik, ha körülöttünk semmi nem marad.

Isten feltámasztotta Őt. Mi pedig húsvét után élünk. Isten minket is meg tud eleveníteni.

“Ha Annak Lelke lakik bennetek, Aki feltámasztotta Jézust a halottak közül, akkor Az, Aki feltámasztotta Jézust a halottak közül, életre kelti halandó testeteket is a bennetek lakó Lelke által...”

Ez a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk.” (Róm.8:11, 16)

Isten Lelke úgy elevenít meg, hogy segít elhinnünk: Isten gyermekei vagyunk. Amit Ő mond, az ránk is vonatkozik. Lelki közérzetünket nem kell, hogy teljes mértékben az egészségünk határozza meg, vagy az, hogy kivel találkoztunk és az mit mondott nekünk, vagy éppen rólunk. Isten Lelke meggyőz: “Isten gyermeke vagyok Jézus miatt. Az életem drága Istennek. Foglalkozik velem, nem enged ki a kezéből, hű marad hozzám. Bennem él! Azt az életet, amit Ő adott nekem, senki sem veheti el tőlem.”

Isten ígéjének fényében egészen másként válaszolhatom meg a kérdést: ki vagyok én?

A mások által kicsúfolt, megalázott zsoltáríró Isten ígéjén gondolkodva “megelevenedik”, vagyis újra meg újra rádöbben, ki lehet ő Isten kegyelméből. Isten községében értékesnek látja magát:

“kezed alkotott és megerősített” (73.v.) --- “Tied vagyok” (94.v.) --- “szolgád vagyok” (125.v.)

Isten minket is meg akar eleveníteni, akárhány évesek vagyunk is, bármilyen helyzetben vagyunk is.

- Lehet, hogy régen egészséges és erős voltál. Sokat tettél az egyházért és te bíztattál másokat.

Most meg idős vagy. Látod, hogy sok mindent és sok mindenkit nem tudtál megváltoztatni. Mennyi minden hiába volt! Belefáradtál.

De hidd el, Isten ígéje most is beteljesedik az életedben. Ő nem hagyott el. Megelevenít, úgy, ahogy megmondta. Csak gyere, és őszintén mondd el Neki, hogy mi bánt, mi foglalkoztat! Isten újra az Ő ígéreteinek sziklájára állítja roskadozó lábadat.

- Lehet, hogy régebben lelkesen jártál gyerekistentiszteletre és a nyári gyermektáborokba. Most meg nem tudod biztosan, hogy ki mered-e mondani mások előtt, hogy hiszel az Úr Jézusban. De mindezt nyíltan megmondhatod Istennek. Ő meg fog érteni. Elfogad akkor, is, ha kételkedsz magadban.

“Ha dolgomat elbeszélem, te meghallgatsz. Taníts meg rendelkezéseidre!

Értesd meg velem utasításaid célját, hogy elmélkedjem csodáidon!” (Zsolt.119:26,27)

- Családanyaként én is mindig újra szembesülök azzal, hogy most kevesebbet tudok tenni, mint régen. De amikor kiöntöttem Isten előtt a szívemet, azon az estén Jézusnak ezt az ígértét olvashattam:

“Atyám, megismertettem velük a Te nevedet és ezután is megismertetem. Hogy az a szeretet, amivel engem szerettél, bennük legyen, és én is őbennük. (János 17:26)”

Én sokszor nem vagyok képes arra, hogy hosszú távon, tettekkel is szeretni tudjak. De Isten továbbra is adja belém azt a mérhetetlen szeretetet, amivel Ő a Fiát szereti. Erre az igazságra ráhagyatkozom. Így már én is mondhatom:

“Az ég oly messze van, még messzebb tőled én, de szent ígédben írva van, hogy irgalmad enyém! Jézusban bízva én szívemet átadom. Mert így tudom, akármilyen ér, Atyám szeret nagyon.”

Befejezés: Lehet, hogy az életünk olyan, mint a kiszáradt poros föld. De Isten Szentlelke meg tud eleveníteni, mint ahogy a kiszikkadt növényeket újra életre kelti az éltet víz. Ha kiszikkadtunk, nyissuk ki a Bibliát és olvassuk! Ragasszuk ki egy igeverset a könyhaszékereyre, hogy belevésődjön az emlékezetünkbe! Vegyünk részt a bibliaórán! Igya be Isten ígétét az életünk! Tegyük le magunkat, múltunkat, jelenünket, jövőnket Isten kezébe! Mondjuk meg Istennek, hogy szükségünk van Szabadítóra, Jézusra. Amint ezt megmondjuk Istennek, Isten Lelkét adja belénk és megele-

venít. Ki fognak kelni életünkben a hallott igék magjai. Bátorságot kapunk és minden napra elég erőt.

Hogy ez mit jelent a gyakorlatban, azt valaki így fogalmazta meg. Minden nap új lapot kezdhetünk Újat ír rá Isten ujjá. Új éneket énekelhetünk, újra meg újra, meg újra.

2. Tegnap tartozás terhe már nem nyomja vállunkat úgy ma. repülj hát felfelé, víg madár, újra meg újra, meg újra.

3. Mint a por, úgy szállnak bűneink, naponta szívünkre hullva: de egy Kéz letörli róla mind, újra meg újra, meg újra.

4. Elakad életünk szekere? kátyuból van, ki kihúzza! Gördülhet előre kereke, újra meg újra, meg újra.

5. Bárcsak így telne életünk, mindennap várva az ÚRra, Kegyelmet hirdetné életünk, újra meg újra, meg újra. Amen!

Nt. Van Bolhuis Szabó Emőke igehirdetése

Reményik Sándor: Az ige

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,

És áhítattal ejtsétek a szót,

A nyelv ma néktek végső menedéktek,

A nyelv ma tündérvár és katakomba,

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek!

E drága nyelvet porrá ne törjétek,

Ne nyúljon hozzá avatatlanul

Senki: ne szaggassátok szirmaikat

A rózsafának, mely hóban virul.

Úgy beszéljen ma ki-ki magyarul,

Mintha imádkozna,

Mintha aranyat, tömjént, myrrhát hozna!

És aki költő, az legyen király,

És pap, és próféta és soha más,

Nem illik daróc főpapi talárhoz,

S királyi nyelvhez koldus-dadogás.

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,

Vigyázzatok: a nyelv ma szent kehely,

Ki borát issza: Élet borát issza,

Előre néz s csak néha-néha vissza -,

S a kelyhet többé nem engedi el!

Szenci Molnár Albert által revideált és kiadott Biblia. Hanau, 1608

- [1] Szent Biblia, az az Istennek Ó es Uy Testamentomanac prophetac es apastoloc által megiratott szent könyvei. Magyar nyelvre fordítatott egészen, az Istennek Magyarorszában valo anya szent egyházának epülésére. Caroli Caspar előljarobeszédével. Ez masodic kinyomtatást igazgatta, néhol megis jobbitotta Szenci Molnar Albert.
- – [2] Szent Davidnac Soltari az franciai notaknac es versek nec módgyokra magyar versekre fordítattac és rendeltettec az Szenci Molnar Albert által. – [3] Szenci Molnár Albert, Kis catechismus, avagy az kereszt-yen hitre valo tanításnac rövid formája. Hanoviában, 1608, Halbejus, Levinus Hulszius örökösinek költségével [Frankfurt am Main].

Szenci Molnár Albert első magyar nyelvű bibliakiadása 1608-ban, a németországi Hanauban látott napvilágot. Ez volt a Vizsolyi Biblia első javított kiadása, amelyet külföldön tanuló peregrinus diáktársai segítségével annál lényegesen kisebb és könnyebben forgatható méretben nyomtattak ki. Ugyancsak ő fordította le magyarra Kálvin főművét (Institutio religionis christianae) és a Genfi Zsoltárokat.

Szenci Molnár Albert első, 1608-as hanaui bibliakiadása négy év alatt elfogyott. Másodszor Oppenheimban kisebb, nyolcadrét (8°) alakban adta ki. Rövidítette a tartalmi összefoglalókat, elhagyta a lapszéli magyarázatokat, hogy könnyen kezelhető, úton is olvasható legyen.

Forrás: <http://biblia.drk.hu/books/show/year/19>

Szenci Molnár Albert – a magyar nyelv formálója

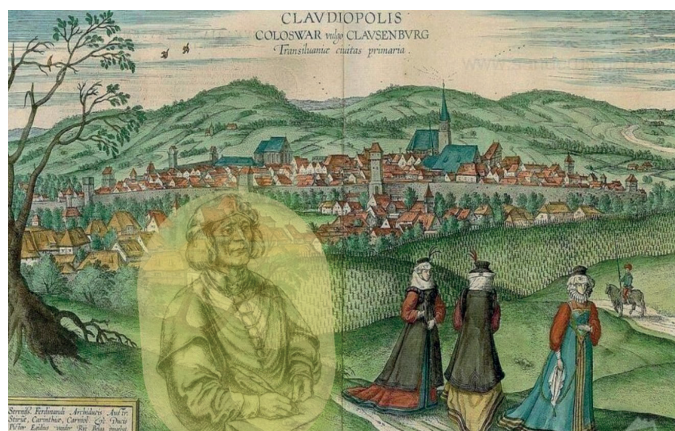
A Csemadok már több mint fél évszázada minden évben megemlékezik Szenci Molnár Albertről, a nagy magyar református lelkésről, nyelvtudósról, filozófusról, zsoltárköltőről és egyházi íróról, akit méltán állíthatunk példaképül a magyarság elé, hiszen tudását nemzete javára fordította.

Mivel az idei év születésének 450. évfordulója alkalmából Szenci Molnár Albert emlékére is, munkásságáról, szolgálatáról Kárpát-medence-szerte megemlékezik a református egyház is. Az 55. Szenci Molnár Albert Napok bőséges programsorozata is ezeknek a megemlékezéseknek a sorát gazdagítja, köztük az a szakmai konferencia is, amelyen hazai, magyarországi és erdélyi előadók Szenc késő reneszánsz szülöttének állítottak emléket Strešňák Gábor, a Szenci Városi Múzeum igazgatójának vezetésével. Molnár Árpád szepsi református lelkész tolmácsolta Géresi Róbert református püspök üdvözlését a konferencia résztvevőinek.

Forrás: m7.sk

Heltai, az erdélyi szász, műhelyében ki nyomtatta magyarul az első latin betűs román szöveget

450 éve halt meg Heltai Gáspár

450 éve halt meg Heltai Gáspár, az erdélyi nyomdászattörtetője, reformátor, a kora újkori magyar irodalom egyik legszínesebb alakja. A Heltai-nyomda régi könyveiből kiállítás nyílt a kolozsvári Egyetemi Könyvtárban – megnéztük, mi lapul a vitrinek mögött.

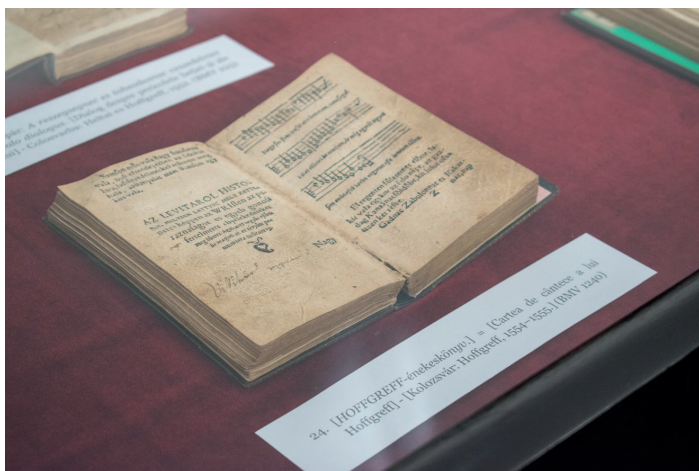
Heltai. Egy név, amelyről mindenkinek kicsit más jut eszébe – ha kolozsvári, akkor pláne.

Nyomdász, erdélyi reformátor, magyarul író szász, fabulaszerző, evangélikus és unitárius, bibliafordító

... aztán persze utcanév és folkkocsmá. A reneszánsz kor nagy embere sokoldalú és emlékezetes, csakúgy, mint az általa kiadott, nyomtatott könyvek és a hozzájuk kapcsolódó kelet-közép európai könyvnyomtatás története itt Erdély szívében.

Heltai Gáspár születési időpontjáról és helyéről keveset tudunk – valószínűsíthető, hogy a jelenlegi Szeben megyei Nagydisznódon született 1510 körül, erre is azért következtetnek, mert Nagydisznód (románul Cîsnădie) német neve Heltau. Halálának dátuma sem teljesen tisztázott, de 1574-re tehető, ami azt jelenti, hogy idén 450 éve hunyt el, ez pedig nagyon kerek szám, s nemes alkalmat teremt munkásságának újra-felfedezésére.

Kolozsváron Heltai-szimpozionra is sor került ez alkalomból november 7-én, Könyves Kolozsvár a 16–17. században címmel, amelyet a kolozsvári Lucian Blaga Egyetemi Könyvtárban hallgathatott meg az érdeklődő, s többek között szó esett a kolozsvári nyomdászat kezdeteiről, a Heltai-nyomtatványok kötéseiről (16. századi könyvkötő szerszámokat is láthattunk!) és a Hoffgreff-énekeskönyv töredékeiről.

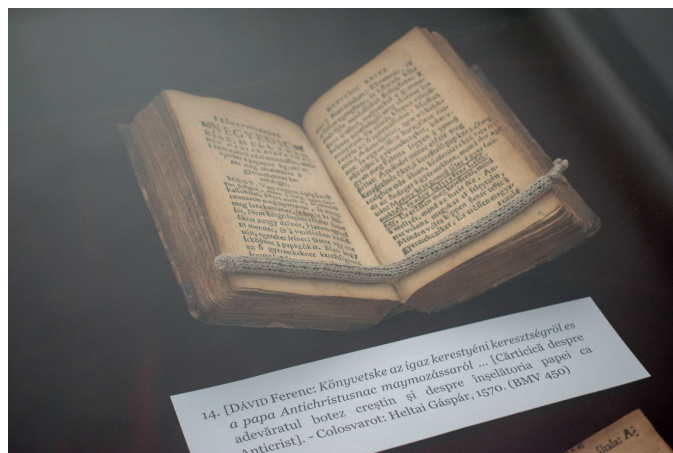

A Hoffgreff-énekeskönyv

A Hoffgreff-énekeskönyvből jelenleg két csonka példányt ismerünk, egyiküket Budapesten őrzik a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában, a másikat a kolozsvári Egyetemi Könyvtár különgyűjteményében.

„A Hoffgreff-énekeskönyv a kolozsvári Georg Hoffgreff nyomdájában az 1550-es években kiadott protestáns jellegű gyűjtemény, amely bibliai történeteket és oktató énekeket tartalmaz, kottájukkal együtt. Az anyagát feltehetőleg egy korabeli magyar protestáns prédikátor vagy tanító állította össze, ennek ellenére Toldy Ferenc nyomán a szakirodalomban a szász nyomdász nevét kapcsolják hozzá. Ez volt az első olyan magyar nyelvű gyűjtemény, amely a templomi istentiszteleten kívüli egyéb éneklési alkalmakra született.”

– olvashatjuk. A jelenlegi álláspont és friss kutatások alapján az énekeskönyvet tanulmányozó Pap Balázs arra a következtetésre jutott, hogy a Hoffgreff-Heltai nyomda kiadványáról van szó, és belőle fennmaradt művek 1538–1552 között születtek, a könyvet pedig Heltai adta ki 1559-ben.

Dávid Ferenc: Könyvetske az igaz keresztényi keresztiségről es a papa Antichristusnac maymozássarol... - az unitárius vallásalapító egyik könyve, 1570.

Aki rányomta a leltári pecsétet erre, nem sajnálta a szép metszetet

A kolozsvári Egyetemi Könyvtár Heltai-kiadványainak azonosítását, összesítését Luffy Katalinnak köszönhetjük, aki egyben az ugyanott megtekinthető kiállítás egyik kurátora is. Néhány adat számszerűsítve:

- A Heltai-nyomda száz éve alatt 304 könyvcímről tudunk, ami itt megjelent, ebből fennmaradt példányszám 233 nyomtatvány.
- A Heltai-nyomda fénykora a 16. század: 1550 és 1600 között 209 kiadvány jelent meg itt, a 17. században (már Heltai utódai által működtetve) 1601 és 1660 között 95 nyomtatvány készült itt.
- A kolozsvári Egyetemi Könyvtár a 16. századból 55 kiadványcímet őriz mintegy 66 példányban, a 17. századból 19-et 25 példányban. (Értsd: egy címből több példány is létezik a gyűjteményben.)

- A Román Tudományos Akadémia kolozsvári fiókkönyvtárában 46 címet 86 példányban őriznek a 16. századból, a 17. századból pedig 17 címet 18 példányszámban.
- Ha a címeket nézzük, Kolozsvár összesen 78 Heltai-nyomdaterméket őriz – ebből 15 unikumnak számít!

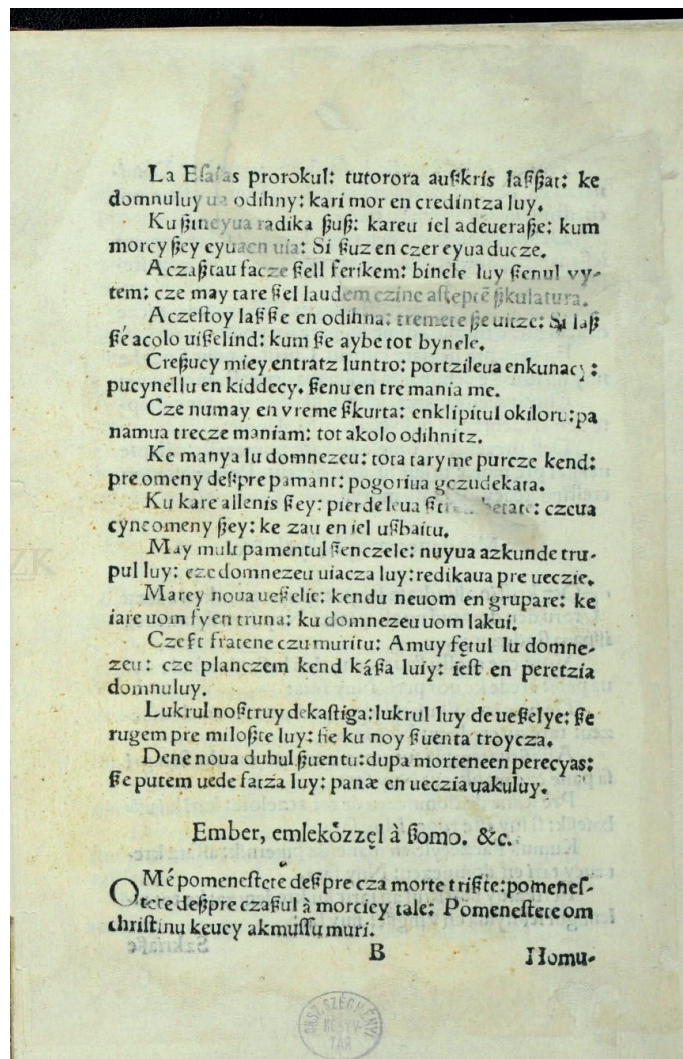
1597

Luffy Katalin és Paula Ștefan kurátorok úgy állították össze a kiállítást, hogy érvényesüljenek az időrendi szempontok: a kiállítás első felében 1574-ig, Heltai halálának évéig megjelent kiadványokból láthatunk, utána következnek az örökösök kiadványai: felesége, majd fiuk és annak örökösei. Az időrendi szempontok mellett tematikus csoportosítást is kaptak a kiadványok, amely Heltai Gáspár szellemiségének néhány vonását éri tetten.

Apró kalendáriumok a 17. Századból

Ez a Todorescu-töredék, amely nem más, mint az első latin betűvel szedett román nyelvű nyomtatvány, ami ráadásul protestáns, és még akár maga Heltai életében megjelenhetett. Az eredeti példányt az Országos Széchényi Könyvtárban őrzik Budapesten, a kolozsvári kiállításon azonban megtekinthető most a másolata!

A Todorescu-töredék. Forrás: Wikipedia

A Todorescu-töredék neve Iuliu Todorescutól származik, aki a nyomtatványok 1911-es felfedezése után több nyomtatványt is felvásárolt. A szövegrészlet eredetileg egy olyan, 10 darab kálvinista ének román fordításgyűjteményéből származik, amelyet egy régebbi magyar kiadvány alapján fordítottak.

A kiállítás 2024. december 10-ig látogatható!

Szerző: Sánta Miriám

Forrás: foter.ro

PEREGRINATIO HUNGARICA

Magyar kápolna – Hongaarse kapel *** Megemlékezés – Herdenking
300 éve, 1722-ben tartották Utrechtben az első magyar református istentiszteletet
300 jaar Hongaarstalige erediënsten in het Pandhof bij het Academiegebouw van Utrecht 1722

„Sanguine
Christi
conglutinatus
sumus”

Mandag den 30 November 1722.

Op het verzoek, dese de Heeren Professeurs Theologiae van de Heeren Burgemeesters gesamen, overzenders de Predikant bij dese van de Hervormde en Zevenderge Studenten alhier gemaekte, omme des Zondags een elft ueren verdragen in 's Academie-auditorium van de academie onder Aker te houden haeren Gediensens en te doen een predicatie.

Ulus huius auditorii, partim super academiæ hortum extracti. statim inde sacris dicti. sacrolo xxvii. concessus fuit iuvenibus Hungariæ et Transilvaniæ, literarum, imprimis Theologiae, in hac Academiâ studio, ad coenventum sacro, singulis diebus dominicis, habendos, uno coram precibus et homiliâ praesentibus. Decretum, quo eius rei copia his facta est, haec est argumenti:

AZ
ÚR
ÉNNÉKEM
ŐRIZŐ
PÁSZTOROM

DE
HEER
IS MIJN
HERDER

Hálaadás
és
megemlékezés

2022 november 19-én 13³⁰ és 19 óra között, Utrecht, Pieterskerk

Dankdienst en herdenking op 19 nov. 2022 in de Pieterskerk
(Waalse Kerk) te Utrecht, tussen 13³⁰ en 19 uur

Szervezők: Zwollei Magyar Református Egyházközség, Hollandiai Magyar Szövetség, Hágai Magyar Református Gyülekezet, Hollandiai Mikes Kelemen Kör, Hágai Magyar Énekkar
Támogatóink: MRE Zsinati Irodája, Hollandiai Juhász István Alapítvány

Organisatoren: Hongaarse Protestantse Gemeente uit Zwolle, Stichting Hongaarse, Federatie in Nederland, Hongaarse Protestantse Gemeente Den Haag, De Nederlandse Mikes Kelemen Vereniging, The Hague Hungarian Choir
Ondersteuning: The Synod of the Reformed Church in Hungary, Prof. Juhász István Stichting in Nederland

Adres: Pieterskerkhof 5,
3512 JR Utrecht

Peregrinatio Hungarica konferencia emléke – Utrecht – 2022. november 19.

Beszámoló a Mikes Tanulmányi Napról

Fotó: Frans Gaans

Jó hangulatban, sikeresen került sor 2024. október 27-én Hágában a Deuten-Makkai Réka elnök által vezetett Hollandiai Mikes Kelemen Kör Tanulmányi Napjára, melyen megemlékeztünk az 1956-os forradalom és szabadságharcról: a Hollandiai Magyar Szövetség vendégeként Gubík László, a felvidéki Magyar Szövetség pártjának elnöke tartott ünnepi beszédet.

Az előadásorozat megkezdése előtt, a himnusz éneklését követően Van Bolhuis-Szabó Emőke lelképásztor áhítatot tartott, valamint megnyitóbeszédet mondott öexcellenciája, Horogszegi Szilágyi-Landeck Dániel, Magyarország hollandiai nagykövete.

Az eseményen az alábbi témákról hallhattak előadást a résztvevők (időrendi sorrendben):

- dr. Szuhay Károly PhD a leideni egyetem kutató orvosa a légyszövetes daganatok genetikai vizsgálatáról szolt.

Vajda Ildikó biológus, a Páciëntenfederatie Nederland munkatársa a betegjogok képviselőtől adott elő. Beszámolójában részletesen kitért a mesterséges intelligenciával összefüggő kérdésekre is.

Megemlékeztünk egy interjúfilm segítségével az idén tragikus hirtelenséggel elhunyt Murakeözy Éva Patricia biológus-képzőművésztől, a Hollandiai Mikes Kelemen Kör vezetőségi tagjáról. A filmben életpályájáról és művészi hitvallásáról beszél részletesen az elhunyt.

Közös ebéd után elénekeltük a Szózatot, majd Urbán Ákos, a Hollandiai Magyar Szövetség elnöke köszöntötte a jelenlévőket. Bemutatott egy korabeli filmhíradó-részletet, melyben az 1956-os magyar forradalomra és szabadságharcra adott holland válaszokat, illetve a magyar menekültek utrechti pályaudvaron történt fogadásáról szóló képsorokat láthattak az egybegyűltek.

Utána Gubík László, előadást tartott az 1956-ra adott felvidéki magyar, illetve csehszlovák állami reakciókról. Szólt továbbá részletesen az általa alapított Esterházy Akadémiáról, illetve a névadó gróf Esterházy János politikus mártíromságáról. /Lásd továbbá a két videót a hírlevél végén, melyeknek címe 1956 - Az elfelejtett forradalom, illetve Triptichon. Esterházy János élete és öröksége./

- Téglásy Sándor, holland-magyar bölcész-fordító és publicista Pollák Rudolf diplomata-műfordító életpályáját mutatta be, akit többek között onnan érdemes ismerni, hogy Ady Endre-költeményeiből egy közel háromtucatnyi válogatást hollandra fordított.

- Végezetül, de egyáltalán nem utolsó sorban a

nagyszerű Semmelweis című új magyar film női főszereplőjével, Nagy Katicával közönségtalálkozóra került sor, majd a filmet is megnéztük. Utána a művésznővel további bensőséges beszélgetéssel zártuk a Tanulmányi Napot. Ezúton mondunk köszönetet minden szervezőnek, előadónak, a finom ebéd készítőinek, segítőnek és résztvevőnek a kifejezetten jó hangulatú esemény megrendezéséért.

A beszámolót írta: Téglásy Sándor
Forrás: hongaarsefederatie.nl

Okos Márton kalotaszentkirályi levéltárából: *De Ruyter unokáihoz, 1988*

Már itt vannak az első külföldiek a segélyekkel. Kell-e mondjam, hogy újra a hollandok járnak elől a jó példával? Lehet, hogy vannak nemzetek, amelyeknek a génjeikben van a segítőkészség. Mert ezelőtt három évszázaddal is ők mozdultak meg, és azóta hányszor. Nem is bírom ki, hogy gondolataimat versbe ne foglaljam.

De Ruyter unokáihoz

*A múltba tekintek,
Hol egy gályát vélek
Feltűnni a horizont ködbevesző peremén.
Nyugtalan bolyongó elmém homálya megtisztul,
Miközben a gálya egyre közeledik felém.
Hatalmas lapátok,
Csontra száradt karok.
Már hallom is az evezők tompa csobbanását,
S hallom a csontvázak énekét, melyre a tenger
Is felordít, s egy morajlásba fojtja fájdalmát.*

Keresztény kárhozat,

Emberi gyalázat.

E két dolog az, ami a látványba belefér.

S mindezt a könyörülő Isten nevében teszik,

Kik maguk földi helytartónak kinevezték.

Mindenhol közöny van,

A nagyvilág hallgat.

Bár tudat alatt tiltakozik a lelkiismeret,

Mégis a jólét elnyomja a szív parancsszavát.

De hála az égnek, van egy de Ruyter, ki tenni mer!

Úrhajók világa

S kísért a múlt átka.

Reményt vesztett, hitünkben csalódott matrózok vagyunk,

Kik végső elkeseredésünkben ismeretlen

Hullámokba vetjük magunk, hátha lesz valahogy.

A mentőöv lohad,

Reményünk is apad.

A kikötőben nagy tengerjárók vesztegelnek,

De nem vettek észre, vagy talán nem is akarnak.

De ni csak, kis csónak evez felénk, hogy segítsen!

Igaz, amit mondott,

Régen a nagy dalnok:

Nem nagy sokaság, kicsi de szabad nép tesz csodát.

Éltünk mentve, reményünk éled, hátha a hajók...

Hős de Ruyternek unokái fogadjátok hálánk.

Budapest, 1988. március.

E verset szándékozom az itt megforduló hollandoknak emlékebe és az évszázados támogatásért köszönetképp átadni.

Forrás: Okos Márton: Erdélyért Budapesttől Párizsig. Napló 1988-89-ből. 20-21. old. Tekintet Kiadó, 1997. Online elérhető: magtudin.org

Aztán egyszer csak egyik holland csoport részéről visszaküldik a vers holland fordítását:

Aan de kleinkinderen van de Ruyter

*Ik werp een blik in het verleden
 waar ik een galei meen te ontdekken
 aan de mistige, rand van de horizont.
 De donkerheid van mijn onrustige, zwervende geest
 klaart op
 terwijl de galei steeds dichterbij mij komt.*

*Grote roeispanten,
 armen, vel over been.
 Ik hoor de roeispanten dof in het water dringen
 en de skeletten op de galeien zingen,
 maar de zee schreeuwt het uit, en haar pijn om het
 onrecht
 verdringt zij in bruisend geluid.*

*Een christelijke vloek,
 door mensen verdoemd.
 Deze dingen vullen de werkelijkheid;
 hen is dit aangedaan in naam van de barmhartige God
 door hen die zich tot stehouders van Christus
 op aarde hebben benoemd.*

*Overal heerst de onverschilligheid.
 De grote wereld hult zich in zwijgzaamheid.
 Doch, onbewust komt het geweten in opstand,
 de welvaart echter onderdrukt het verlangen van het
 verstand.
 Maar God' dank, er is een de Ruyter die het durft te
 wagen.*

*In het tijdperk van de ruimtevaart
 achtervolgt ons de vloek van wat het verleden heeft
 vergaard.
 Ons geloof is beschaamd, onze hoop vervlogen,
 wij zijn ten einde raad de duisternis voor ogen
 wij springen in de woelige baren
 want zelfkunnen wij het niet meer klaren.*

*Het reddingskoord wordt slap
 en onze hoop verzinkt in het drap.
 In de haven liggen grote schepen aan de wal,
 ze zagen ons niet, niemand die helpen zal,
 maar zie, een boot vaart ons tegemoet
 en doet wat moet.*

*Lang geleden is de waarheid al bezongen:
 Niet de grote menigte, maar wel een klein
 vrij volk, zo vaak verdrongen
 bewerkt dat er nog wonderen gebeuren.
 Ons leven is gered, er is weer hoop die ons doet leven...
 Kleinkinderen van held de Ruyter laat ons U de dank
 geven.*

Vertaling: János Czírja

ÚTKÖZBEN –Egy Ady vers és a híveit kereső vándorpap monológja 1993 őszén

Ady Endre: A szétszóródás előtt

»És áll (az előbbieknél) helyébe egy utálatos, ... és
 békességnek
 színe alatt csalárdul cselekszik azzal, és elmenvén
 győzedelmet vészen
 kevés néppel. Elfoglalja az országnak gazdag részét, ...
 zsákmányt,
 prédát és gazdagságot oszt az ő vitézeinek, és gondo-
 lataival forgolódik
 az erősségeknek megvételek felől, de azt ideig eltit-
 kolja.«

Dániel könyve 11.

Hát népét Hadúr is szétszórja:
 Szigoruabb istenek ezt így szokták,
 Miként egy régi, bánatos, erdélyi
 Prédikátor írásba róttá
 Keresvén zsidókkal atyafiságunk.

Jöttünk rossz erkölccsel rossz helyre,
 Volt utonállók új útbanállóknak
 S míg úrfajtánk egymást s a népet falta,
Tunya álmainkat jég verte
S még a Templomot se építettük föl.
Helyünkön meg nem tudtunk állni
S ide kerültünk, ez kezdeti átkunk,
 Ma már nem mienk paráznás vérünk sem,
 Jöhet a helyünkre akármi:
 Megöltük és kibűnöztük magunkat.

És mi nem leszünk majd szétszórva,
 Árvult, de mégis győzedelmes fajta:
 Minket korszakok tűz-dühe nem edzett
 S fölolvast a világ kohója
 S elveszünk, mert elvesztettük magunkat.

ÜTKÖZBEN

/Hiveit kereső vándorpap monológja/

Prédikátor Könyve 8:8

"Egy ember sem uralkodhatik a szélen,
 hogy feltartsa a szelet;
 és semmi hatalmasság nincs a halálnak
 napja felett, és az ütközetben senkit
 el nem bocsátanak: és a gonoszság nem
 szabadítja meg azt, aki azzal él."

Gyermekségetől kezdve tart az ütközet Uram, apadunk is szerte, vajha bölcs szívhez juthatnánk, Gedeon is vívhat, Deborah is győzhet...Szállhat még a szélben hallelujás ének? Akik most újonnan közibénk érkeztek, déli sarka felől a volt országrésznek, puszta létük félték, klnhalált rettegve. Menekültek onnan, ahol eddig a gyilkosok közül még egy latrot sem állítottak törvényszék elé, jóllehet Nagypénteken legalább kettőt feszítettek keresztre szemszúrásból az Artatlanság Báránya mellé...

Miközben körös körül fenyegetőznek, ezalatt a maradék hazában azok és ezek a harmadik trianoni végzést szentesítetik. Aj, pedig a hullarablóknak semmi se szent! Gonoszságra törvényt szereznek szabadján..

Mit tehet ma Uram az irgalmas samaritánus a tömegsírok számlálásakor? Sirjon felettük átokzsoltárt?

Igaz, hogy a maradék hivek a szorványunkat szaporítanak, de te tudod Uram, hogy a világ készületlen a befogadásukra. Tele van a hbcipője...

A jó szót talán még nem vonják meg tőlük az első héten, de ha le akarnának telepedni ...?

Bűjosókat asztalunkhoz ültetni: hányan nézzük a másik emberben Fiadat Uram?

A te sereggedben obsitos nincsen, ütközetben szabadságot-e angyalt vagy bajvívót? Mert a napiparancs az marad, s az a Tizparancsolat!

Ürvacsorát ha kérnek, azt általában nem tagadjuk meg Uram, de milyen kár, hogy naponta nincs annyi szentelt kenyérünk, mint az üldözött Dávid korában, mert akkor bocsánattal szelhetnének karéjokat engedély nélkül.. Sokaságtól maradt hajdanán tizenkét kosárral, de igaz, hogy akkor Jézus prédikált...

Hálákat adunk Uram, hogy régi földönfutóknak szelid idegenben az elemózsia valóban kikerül, de mi lesz a szülőföldjüktől most megtisztítottakkal? A kiutált rokonainkkal, eszelős nemzetállamok áldozataival? Rejtekhelyeiken felkutatni őket, küldsz-e segítőtársakat Uram?

Kegyelmes Istenem, tanúja vagy, Londonban én búsan temettem a Szabad Európát, és Gödör Gyulával gyászolom Gábort, a katonát, mert nem felejttem, hogy értem még szóltak a rádióban és hősök vitézkedtek. Ütközben kenyeret és bort hányszor rendeltél, tévél eleven szénné, hogy jóval fizessük vissza a gonoszt..

Szomszédok voltak a hősök, anyák, apák, barátok, napszámos testvérek, más népek fiai szép számmal, sok sok útitárs...

De ezekért még a harang se szól, mert házaik és hajlékaik az utódágyúk cél-tábláivá váltak. Szelük rombolást fűjt, szisztematizálást, ösdák államvallást: homogénizálást, falupusztítást. Mig idejük volt rá, kb kövön még a cinteremben sem maradt. Ellopták vagy átírták, jaj, fáj, el ne kövessük másokkal soha, ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg bennünket a gonosztól...

Uram, hithű vénpapodnak, Zimányi Józsefnek, egykoron jéghegyek közt műtattál tűzszlopot Szibériában. Sztalint számonkérte ,rajta nem vezett! Kitartó szolgáltnak, Gyulának, főbűn magyarsága, vörös katorgából, a holtak házából, kegyelmi kérvény nélkül, kaput nyitattál Vácott, álomban jövet. Börtöncella rácsán, apámnak jelt adtál, s hányan vagyunk még, kik átéltük, a húsvéti csodát. Útközben, a halál felé tartottál meg, s köszönjük, hogy számunkra rendelt időben került felebarát...

De akik most botladoznak szomorúan, mint az emmausi tanítványok nagypéntek után? Uram irgalmaz, könyörgünk, van-e még számukra, megtartó remény? Kereszthordozásban fogod-é kezük?

Aztán nemzetségünk sorsa felől kérdelem: lelkiekhez lelkit, szabott rendű égit, ha milliók kérik, megszakítod-é a gonoszságnak végit? Eldölt a küzdelem, kereszt állott a Golgothán, de vadonjainkban még meddig tart a csata? Térdrehullva magasztalunk, hogy méltóztatsz besorolni az ütközetben való részvételre, keleten, nyugaton, a tanítványok nyomában a föld végső határáig, Udvözlőtök visszatéréséig, elevenek és holtak végső ítéletéig...

Uram, véges elménkkal úgy gondoljuk, hogy marad továbbra is magasban a haza. Hóhéraink és bíránk mérlegén a mutató a rendszerváltás és a Pilátus címszavak alatt táncol, és a harminc ezüstpénzket bankokban mossák tisztára. Vérmezők, Judások bére iszonyú, fel sem tudjuk fogni, hogy számunkra áldás: jó hogy a bosszúállás a tied, Uram!

Bűneink azonban hogyanne vádolnának, számolni is ijesztő, csak sohasem szakadna el a remény... Hit, remény, szeretet, apostoli himnusz: útravalónak kinccsel ér fel, Lelkessel töltsd be a vándorokat.

Emmausi út! Szorványlelkészeknek akadémia! Hogyha egyszer 'útközben melléjük szegődött Fiad. Visszavonulás, fogyunk, de útközben, kettővel-hárommal ma is történik csoda, mert maradt az Ige, a látás Lélekben és a Vacsora. Menetközben növekszik a kevesek ereje?

Elmenvén és nem otthon ülén, a századik jűh megtalálásáig, elárvult népednek vigasztalást hintve, adj Uram hitet szolgáltnak és megújult társakat. Hallelujah!

Hermán M. János.

„Kereszténynek lenni nem hagyományörzés, hanem a mai valóság megélése Krisztussal” – interjú Hajdú Zoltán Leventével---/Részlet/

Sem a református egyház, sem a társadalom nincs túl azon, ami idén történt – mondja Hajdú Zoltán Levente, a református egyház Missziói Szolgálatának vezetője, aki szerint az igazi megújulás akkor kezdődhet el, ha alapvetően és elsődlegesen nem a társadalmi struktúrákban gondolkodunk, hanem lelkekben, akik szomjaznak Krisztusra. Beszélgettünk az Élő Ige évéről, arról, hogy mi a hiteles kereszténység ismertetőjele, és hogy milyen hozzáállással lenne jó a nem hívők felé nyitni. A református egyház 2025-ben az ifjúságra fog fókuszálni, de nem csak abban a formában, ahogy elsöre gondolnánk.

Mi számodra a legfontosabb tanulság az Élő Ige évéből?

Azt látom az egyházon belül, hogy mi nagyon sokszor egy fix struktúrában gondolkozunk, amit valahogy szeretnénk megújítani. Közben pedig az Isten megújító kegyelme – a történelem során rengetegszer bebizonyosodott –, nem struktúrákra vonatkozik, hanem lelkekre. Nem az egyházstruktúrában kell tehát elsődlegesen gondolkoznunk, hanem a Krisztus Lélek szerinti egyházában. A célközönségünk az, akik a megszólító üzeneteinkre nyitottak, és akik hajlandóak beleállni ebbe a megújulásba. Sajnos nagyon sokszor tapasztalható az, hogy miközben a legnagyobb jószándékkal, emberi odaszánással próbálunk cselekedni, aközben egy végtelenül passzív közeggel találkozzunk, és ebbe akár bele is keseredhetünk.

Tehát kétféle lehetőség van. Az egyik, hogy állandóan az egész struktúrára vonatkozóan próbáljunk nagy energiabefektetéssel tenni valamit, a tapasztalati egyháztestben, az „ecclesia visibilis”-ben gondolkozva

akarunk megújulást. A másik, hogy a valóban előre, az „ecclesia invisibilis”-re fókuszálunk, mert ma is van egy lelkileg nagyon dinamikus és nyitott közeg, akik mozdulnak, és akikben van szándék a kibontakozásra, és velük összefogva törekszünk elérni a megújulást.

Úgy fogalmaztál az élő Ige napján, hogy az év egyik fő célja az volt, hogy életszerűen jelenjen meg a hitünk a minket körülvevő társadalomban. Ez mit jelent a gyakorlatban?

Kereszténynek lenni nem egy hagyományörzés, nem egy múzeumi teremőrség, hanem gyakorlati lefedése a mai valóságnak Krisztus üzenetével. Egyszerűen rácsodálkozni arra, hogy a biblikus üzenetnek ma ugyanolyan releváns vonatkozásai vannak a családomra, a személyes életvezetésemre, a döntéseimre, a helytállásomra, a pénzkezelésemre, a munkavállalói környezetemre – rengeteg olyan területre, ami az én életvalóságom.

Hívó embernek lenni azt jelenti, hogy a mindennapok valóságában jelen lenni,

amihez egy inspiráló közeg a gyülekezet, ahova visszavonulunk, megerősödünk egymás hite és látása által, de utána vissza kell menni oda, ahol a valódi elhívás van. Nem zárványokban kell megélnünk a hitünket, hanem életszerűen, dinamikusan, és ezt nem elméletként mondom, hiszen 26 éve szóládi lelkészként ezt csináljuk. Minden gyülekezetnek ismerni kell azt a közeget, amelyik körülveszi, reagálnia kell rá, és mozgósítania kell szívvel-lélekkel ezt a közeget, munkavállalói helyeken, pénzkezelésben, közösségszervezésben, kultúrában és sorolhatnám.

Én ebből azt hallom ki, hogy ezek akkor tudnak megvalósulni, hogyha van egyfajta személyesség a közösségeken belül, nem?

Nekem a kulcsszavaim között szerepel a *személyesség, közvetlenség, családiasság*. A mai ember kifejezetten éhezik a közösségre, ahol bátran megnyílhat, ahol beleadhatja a személyiségét, és nem nagyon találja ezeket, mert általában a mai korszellem alapján az emberek „használják” egymást. Ilyenkor azt éli meg az ember, hogy *nem azt a kincset ismeri fel bennem valaki, amit az Istentől kaptam, és amivel közösen építhetünk egy valódi közösséget, hanem csak egy-egy mozzanat kell belőlem, amit hasznosítanak, de rám, mint emberre nem kíváncsiak.*

Hogy látod, az élő Ige évében mennyire valósult meg a gyülekezetek irányában a közösségépítés? Azt mondtad a korábbi 777-es interjúban, hogy „Ha a lelki közösségek erősek, akkor beszélhetünk élő egyházzal.”

Nagyon sok impulzust sikerült sok irányban kibocsátani. Óriási öröm nekem, hogy ez úgy működött, mint ahogyan a tengeri hajó a szonár segítségével feltérképezi a tengerfeneket: rengeteg vetületét térképeztük föl az egyháznak ezáltal. Van egy egyre jobban kirajzolódó kép arról, hogy mik az életszerű dinamikái ma a református egyházunknak, és mi az, ami pedig egyszerűen a múlt kihalt emléke, amivel még számolunk egy darabig, meg őrizzük a szép emlékét, de nem a jövőre mutató irány.

Mi az, amit az egyházon kívülre is sikerült eljuttatni az üzenetből? Hogyan tudja ma elérni az egyház a keresőket?

Az élő víz attól lesz élő, hogy nem zárjuk be, hogy megposhadjon, hanem akkor jó, ha áthalad a medren, áthalad az emberen. Ez nemcsak azt jelenti, hogy jön az Istentől és rajtam keresztül máshoz elér, hanem hogy engem is tisztít ezáltal folyamatosan. Minél inkább kiteszem magam ennek a Szentlélek szerinti dinamikának, annál inkább tisztít meg az Isten jelenléte a hitvalló létem által. Egyszerűen elhiszem, hogy én megkaphatom ezt a valóságot, és elhiszem, hogy rajtam keresztül is tud másokat táplálni Isten a lelki szomjúságukban. Ebben az a csoda, hogy mindez élet nekem, bennem és rajtam keresztül. Amint az egyház ezt – egy nagyon rosszul értelmezett hitvédelem okán – bezárt valóságként akarja megélni, elveszíti az eredeti célját, mert életszerűtlenné válik. A krisztusi küldetés a Máté 28,20 értelmében azt mondja, hogy *menjete el, lépjete ki, és így tegyete tanítvánnyá másokat.*

Nincs olyan, hogy én visszavonulok, és majd lesznek tanítványok. A pusztulás útja, hogyha az egyház azt hiszi, hogy, mert olyan ellenséges a világ, defenzívába kell vonulnia.

Fotó: Todoroff Lázár/reformatus.hu ----Szilágyi Anna írása, 2024. 11. 04. – Forrás: 777blog.hu

November 15: A magyar szórvány napja....

Pánczélcseh, Erdélyi Egyházkerület. Romos református temploma a középkorban épült, eredetileg román stílusban, majd gótikus átalakításokat végeztek rajta. Ablakai a dési református templomnak másai. 1753-ban helyreállították, és festett karzattal látták el. Tornya 1912-ben épült. Utoljára 1928-ban újjátották

Hazaszótár: Bartók

A szerző előadásában hallható a Kossuth Rádióban Demeter Szilárdnak, a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ elnökének, A valahol szabadsága – Rendhagyó hazaszótár című kötete alapján készülő jegyzetsorozata. A Bartók Béláról szóló jegyzet a Vasárnapi újság november 17-i adásában hangzott el.

Egy olyan székely kisvárosban nőttem fel a román kommunista diktatúra ideje alatt, ami inkább falu, mint város. Gyermekkoromban a földművelés, állattartás éppúgy része volt az életünknek, mint bárki falusi embernek – annyi különbséggel, hogy az áramszünet és a hiánygazdaság okozta problémák a negyedik emeleti kétszobás tömbházlakásban erőteljesebben megmutatkoztak.

Ebben a kisvárosban – gyönyörű mai nevén: Szentegyházán – nem volt és ma sincs zeneiskola.

Ám évtizedekkel ezelőtt a közeli Székelyudvarhelyről megérkezett egy lelkes, életvidám zenetanár, nagynevű néprajzos tanárember leszármazottja, Haáz Sándor, és egymaga 150 tagú gyermekfilharmóniát hozott létre. Ő tanított mindenkit hangszerre, énekre. Száztagú kórus énekelt népdalokat, klasszikusokat, ötven kapanyéltól kérges tenyerű parasztyerek húzta a vonót, fújta a fa- és rézfúvósokat. Az évtizedek során több ezer gyermek tapasztalta meg az együttzenélés

örömét, köztük én is, először kóristaként, majd fuvo-
listaként.

Haáz Sándor tanár úr igazi kovászemberként még ma
is vezényli a Szentegyházi Gyermekfilharmóniát, szü-
lők helyére lépnek gyermekek.

**Csak egy mutató, mert megszámlolták: ma Szentegy-
házán több a furulya, mint ahány család él. Ebben a
közösségben tanultam meg, hogy mi a magyar nép-
zene.**

Ez a közösség egyébként nagy tisztelettel és odaadás-
sal énekelte más népek dalait is.

És ebben az időszakban találkoztam Bartók Béla zené-
jével – bakeliten.

Nem volt még internet, se streamplatformok, a dik-
tatúra állami rádióját bekapcsolni se sok értelme volt
– és bizony rendszeresen „elvették a villanyt”. Ezért le-
mezjátszót hallgatni kitüntetett időnek számított.

Édesanyám először a Mikrokozmoszt hozta haza –
hogy honnan, kitől kapta kölcsön, az még ma is rej-
tély számomra. Ő nem emlékszik konkrétan erre a
lemezre, de nekem ez volt a kapudrog. Bartók azóta
számomra „a magyar zeneszerző”, majd szünet, szü-
net, és csak aztán következhetnek más zseniális kivá-
lóságaink.

Igazságtalan vagyok persze – de ez az igazságtalanság
annak a kisfiúnak az igazsága, aki a legvadabb kom-
munista diktatúrában a földön hasalva hallgat valami
olyant, ami szabaddá teszi.

Aztán picivel később a közeli város zeneiskolájának
áthallgató „magántanulójaként” jött szembe velem
Bartók „Este a székelyknél” című remeke.

Rám szakadt az ég.

Rólunk szól. Azt a dalt „dolgozza fel” benne Bartók,
amit nekem az átkosban titokban énekeltek mint „rég
székely himnuszt”. Pedig sem nem régi, sem nem
székely, Bartók székelyföldi gyűjtésének utánérzése,
amihez a csíksomlyói ferences atyák írtak szöveget.
És mégis a legsajátabb sajátunknak érezzük, akárcsak
Petőfi bizonyos verseit.

Bartók ebben a műben úgy nyúl az örökségünkhöz,
hogy később rockzenészként is gyakoroltam a művet,
és ezzel játsszam be az összes basszusgitáromat (!). Új
hangszer, új húrkészlet – Bartók, „Este a székelyknél”
végtelenítve. Egyik nagy tervem, hogy majd, ha lelas-
sulok, és beér engem az énidőm, akkor áthangszere-
lem én is a saját hasonlatosságomra.

És ezt mind Bartók engedi meg.

**Bartók tiszteletre, szeretetre, alázatra – és szabad-
ságra nevel. Nem akármilyen szabadságra.**

Azt mondja: „A népzene (...) a természet tüneménye.
Ez az alkotás ugyanazzal a szerves szabadsággal fejlő-
dött, mint a természet egyéb élő szervezetei, a virágok,
az állatok. Éppen ezért olyan gyönyörű, olyan tökéle-
tes a népzene. Ezek a dallamok a művészi tökéletesség
megtestesítői. Példái annak, miként lehet legkisebb
formában, legszerényebb eszközökkel valamilyen ze-
nei gondolatot legtökéletesebben kifejezni.”

Szóval: szerves szabadság.

Ennek a szerves szabadságnak van egy közös nyelve.
Bartók szerint ez a nyelv zenei nyelv, még hozzá „ősi
zenei nyelv”, vagy „ősi dallamtípus”. Pentaton skála,
ereszkedő dallamszerkezet, kvintváltás, a parlando-
rubato előadásmód, vagyis a kötetlen, beszédszerű
ritmus – nagyon leegyszerűsítve ez a mi közös sza-
badságnyelvünk. Akinek van füle a hallásra, az hallja
ezt az ősi zenei nyelvet. És aki hallja, az a „szerves sza-
badságban” él – történjen bármi a nagyvilágban, vagy
közvetlen környezetünkben.

Ezt tanítja nekem Bartók.

Szerző: Demeter Szilárd

Forrás: hirado.hu

Zwollei istentisztelet résztvevői 2024 szeptember 8 –
Fotó: Kiss-Szászi Tünde

Zwollei istentisztelet résztvevői 2024. október 13.

MEGHÍVÓ

A 118. ZWOLLEI
MAGYAR REFORMÁTUS
ISTENTISZTELETRE

Helyszín: Zwolle, Lutheránus templom, Koestraat 2, a Fundatie Múzeum mellett.

Időpont: 2024. november 10, vasárnap: 14:30 órai kezdettel. Szolgáló lelkész: nt. Lészai Róbert, Kampen (Székelykocsárd).

Kántor: Van Bolhuis Jonatán. Vasárnapi iskola, gyermekfoglalkozás: Rohaan Éva. Az istentiszteletet követően mindenkit szeretetvendégségre várunk. Érdeklődés dr. Hermán M. János nyugalmazott lelképásztornak az elérhetőségén: jhermanm@gmail.com, illetve a 038-4233247 tel. sz.. Autósok a Potgietersingel felőli bejáraton használnak be a hátsó udvarra, szabad parkolás.

Ezt a meghívónkat holland nyelven is terjesztettük a Fb. segítségével, ezekre összesen 73 visszajelzés érkezett. Levélben 234 címre küldtünk értesítést a november 10. istentiszteletéről.

Istentisztelet résztvevői, 2024 november 10. – Kiss-Szászi Tünde felvétele

Kedves hiveink! Az alábbiakban, közgyűlési határozat alapján közzétesszük a jelenléti és a perselyes adakozási adatainkat. ***Az önkéntes egyházfenntartói járulékok ajánlott összege címenként 60, azaz hatvan euró.*** A 2024 januári istentiszteleten a jelenlét: 35 lélek, perselypénz: 95 euró--/februári jelenlét 28 lélek; Pp. 61 euró. - Március 10-én a jelenlét: 35 lélek, Pp. 126, 45 cent—Március 31 Húsvét. Jelenlét: 40 lélek. Pp. 100, kereken száz euró. Jelenlét ápr. 14-én: 31 lélek, Pp. 166.20 azaz százhatvanhat euró és húsz cent. Május 12: 21 lélek, Perselypénz 82 euró. Május 19, Pünkösd: Jelenlét: 50 lélek és 175 euró volt a perselypénz. Június 9: Jelenlét: 20 lélek. Perselypénz 56 euró—Zeist, szabadtéri istentisztelet. 77 lélek és 202 euró volt az adakozás. – Zwollei istentisztelet 2024 július 14: 30 lélek, és 50 euró pp. — Augusztus 12. istentisztelet: 32 lélek, a pp. pedig 125 euró. – Szeptember 8: jelenlét 38 lélek, a perselypénz pedig 265 euró. Október 13-án a lélekszám 34, a pp. összege: 125 euró. November 10: jelenlét 46 lélek, a pp. 120 euró.

HOLLANDIAI MAGYAR REFORMÁTUSOK NAPTÁRA 2024. NOVEMBER					
Gyülekezet	Rotterdam	Amsterdam	Zwolle	Hága	Vianen
Helyszín	Gebouw De Heuvel Grotekerklein 5 Rotterdam	Vrijburgkerk Herman Gorterstraat 31 Amsterdam	Lutherse Kerk Koestraat 2-4 Zwolle	Heilige Familiekerk Kamperfoelieplein 29 Den Haag / Hága	Sportpark Blankensteijn Langeweg 6A Vianen
Istentisztelet	November 3 Vasárnap 15 óra	November 10 vasárnap 13 óra	November 10 vasárnap 14:30 óra	November 17 vasárnap 15 óra	Novemberben elmarad.
Szolgáló lelkész	Van Bolhuis-Szabó Emőke	Paál Károly	Drs. Kelemen A. Csongor	Van Bolhuis-Szabó Emőke	
Gyermekistentisztelet	Jonatán van Bolhuis	Paál Ildikó	Rohaan Éva	Jonatán van Bolhuis	
Organista / kántor		Somogyi Angéla	Dr. Robert Helder		
Zenei fellepő				Baranyai Virág énekes	
Ifjúsági Bibliára és Imára szülőknél Hága Magyar Övred és Iskola tantárs napján				November 9 és 30 szombat 9:30 Van Bolhuis-Szabó Emőke	
Reggeli Ima Online				November 6, szerda 9:10 óra – Van Bolhuis-Szabó Emőke https://www.youtube.com/watch?v=3085082828&list=PLC934623841	
Bibliára Online				November 21, szombat 20 óra – Van Bolhuis-Szabó Emőke https://www.youtube.com/watch?v=3085082828&list=PLC934623841	
Kapcsolat a lelkészekkel	Van Bolhuis - Szabó Emőke 078-6224873 szabomokescsaszai@gmail.com	Paál Károly 06-31370606 kam.karlo@gmail.com	Dr. Hermán M. János 0031-38-4233247 jhermanm@gmail.com	Csanády Ágnes 06-57032387 csanady@refo.hu	Sólyom Uzonka 06-39986235 uzonka@refo.hu
Facebook	Rotterdam Magyar Református Istentisztelet	Amsterdam Magyar Református Istentisztelet	Zwolle Magyar Református Istentisztelet	Hága Magyar Református Gyülekezet	Vianen Magyar Református Istentisztelet
Honlap	http://www.refoerob.org/jacobs.html		http://www.zwolleireformatus.nl		

Az egyházi naptárat összeállítja és terjeszti: Csanády Ágnes

Az Amerikai Magyar Református Egyház fennállásának 100-ik évfordulója alkalmával gratulálunk Lizik Zoltán püspök úrnak és munkatársainak

/Anno 1924. december 9-én a pennsylvaniai Duquesne-ben alakították meg „Amerikai Független Magyar Református Egyház” néven azt az egyháztestet, amely ma az „Amerikai Magyar Református Egyház” nevet viseli. A 2009. május 22-én megtartott debreceni Alkotmányozó Zsinaton csatlakoztak a Magyar Református Egyházhoz./

American Hungarian Reformed Church-Allen Park, Detroit, Harvest Ball. Jobbról: Csákai László lelkész és felesége Kitti, Kiss Barnabás atya, Somogyi Edit és ft. Lizik Zoltán püspök úr. Forrás: Facebook, 2024. nov. 11

Hongaarse predikanten op werkbezoek in Nederland

Een 15-tal Hongaarse predikanten zullen van 7 tot en 12 november 2014 Nederland bezoeken op uitnodiging van de Gereformeerde Bond en stichting Hulp Oost-Europa. De doelstelling van dit (werk)bezoek van Hongaarse predikanten aan Nederlandse gemeenten is om hen zo veel mogelijk zelf te laten ervaren wat het werk van de Nederlandse predikant inhoudt

Zo maken ze kennis met de dienst van de Nederlandse predikant en het predikant-zijn in zijn gemeente, waarbij de focus ligt op de praktijk in combinatie met hun eigen situatie/dienst in Hongarije. Ervaringen delen vanuit de praktijk: mooie, maar misschien ook moeilijke kanten van de praktijk, gericht op wederzijdse bemoediging en gericht op vruchtbaar zijn voor de eigen praktijk als predikant.

Drie keer reeds was een groep Nederlandse predikanten gast van de Hongaarse Hervormde Kerk. Het begon in 2008 – toen J. van der Graaf (oud-algemeen secretaris van de Gereformeerde Bond) en Jaap Braaksma (voorzitter Hulp Oost-Europa) in Boedapest in de werkkamer van de Hongaarse bisschop István Szabó spraken over een goede invulling van de relatie tussen de kerk in Oost-Europa en in Nederland. Uiteraard was het al eerder begonnen, die jarenlange relatie van de stichting Hulp Oost-Europa en de Gereformeerde Bond met de Hongaarse kerk. Ja, eeuwenlang is er reeds een band: zo'n 300 jaar zijn er in ons land Hongaarse kerkdiensten, terwijl in de zeventiende en achttiende eeuw zo'n 1200 Hongaarse theologiestudenten naar ons land kwamen. Noem 2008 daarom een bescheiden doorstart.

Secularisatie

Sinds 2008 ligt de focus op het gewone werk van de predikant. Wetenschappelijke bezinning is elders

te halen. De bezoeken zijn bedoeld om elkaar van dienst zijn voor het werk in de concrete situatie. Voor de Hongaren betekent dat nadenken over de (eenzame) positie van de dominee als de kerk en het dorp ontvolken, over de opbouw van de gemeente als er nauwelijks kerkenraadsleden en vrijwilligers zijn, over het bereiken van de generatie van middelbare leeftijd die als kind het Evangelie niet gehoord heeft enz. Zowel in Hongarije als in Nederland kennen we het woord 'secularisatie'. Als teken van gastvrijheid en verbondenheid hebben veel Nederlandse dominees in 2009, 2011 en 2013 in de Hongaarse gemeenten gepreekt, in het Engels, Duits of hun moedertaal. Dankzij de inzet van vertalers hoefde de lokale bevolking geen woord te missen.

In discussie

In de loop der jaren is de band gegroeid, zijn de Hongaren – die in de communistische tijd leerden wat behoedzaamheid is – zich in de discussie meer gaan geven. Waarover zijn zoal lezingen gehouden? Calvijns visie op gemeenteopbouw, de missionaire roeping van de kerk, de spiritualiteit van de Heidelberger, bijbelse vroomheid, het christelijke huwelijk, de verkiezing, de visie op de islam, stervensbegeleiding, de relatie tussen gereformeerden en lutheranen... Nog even en het is gemakkelijker te benoemen waarover we nog niet gesproken hebben.

Slechts omdat verblijf in een conferentiecentrum in Hongarije minder kosten met zich meebrengt en de vliegtickets voor de Hongaren een hobbel zijn, gingen wij drie keer naar hen. Omdat echter voor alles een oplossing te vinden is, komen de Oost-Europese predikanten van vrijdag 7 tot woensdag 12 november naar Nederland. We zien daar naar uit!

Op zaterdag 8 en maandag 10 november 2014 bezoeken de Hongaarse predikanten verschillende gemeenten. Doel van bezoek aan de gemeenten is dat de Hongaren zoveel mogelijk gewone gemeenteactiviteiten mee kunnen maken én ontmoetingen hebben met mensen die taken in de gemeente uitvoeren.

De gemeenten die de predikanten ontvangen, zorgen samen met de predikanten voor een programma van zaterdagmiddag tot maandagavond. Hierbij kan gedacht worden aan:

- bijwonen van een kerkenraadsvergadering; – een jeugdbijeenkomst; – een gesprek met ouderlingen, diakenen / kerkelijke werkers; – een weeksluiting in

een zorgcentrum; – (groot) huisbezoek; – doopzitting / -gesprek; – een toerustingavond; – catechese bijwonen; – pastoraal (zieken)bezoek; – kennismaken met verschillende werkgroepen – (liturgie, kindernevendienst, kerkbode, financiën, onderhoud van de kerk, enz.)

Het gaat erom een idee te krijgen hoe de gemeente functioneert, zowel qua organisatie als qua lichaam van Christus.

Belijdenisdienst

Het is bemoedigend dat verschillende Nederlandse gemeenten spontaan toezegden de Hongaarse predikant te willen laten preken. Dit had overigens niet anders gekund als we hun gastvrijheid opmerken. Een voorbeeld: Toen ds. A.J. Mensink vorig jaar vanwege het hoge water van de Donau de gemeente niet kon bereiken waar hij zou voorgaan, kreeg hij op zaterdagmiddag een andere preekstoel aangewezen en kon hij voorgaan in een dienst waarin twaalf gemeenteleden belijdenis des geloofs aflegden. Ken ik een Nederlandse predikant die een seizoen met twaalf jongeren optrekt en dan niet zelf de preek wil houden? Op 9 november zullen Hongaarse dominees preken in Wekerom, Hilversum, Elburg, Sommelsdijk, Zeist, Genemuiden, Nijkerk, Reeuwijk en Oud-Loosdrecht. Voor hen een bijzondere ervaring, voor deze gemeenten een gelegenheid om meer zicht op het wereldwijde werk van God te krijgen.

Jaap Braaksma,

© Stichting Hulp Oost-Europa 31-10-2014

Kerk <https://www.hulpoosteuropa.nl>

Forrás: <https://christelijknieuws.nl/2014/10/31/hongaarse-predikanten-op-werkbezoek-in-nederland/>

Németország KCSP ösztöndíjasai

Németországban idén 15 ösztöndíjas teljesít szolgálatot, ebben a hírlevélben őket mutatjuk be. A helyi magyar diaszpóra közösség nagyon jól szervezett, a Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége vagy más néven Bund Ungarischer Organisationen in Deutschland (BUOD) 43 magyar szervezetet fog össze. Ahogy a térképeken is látszik, Dél-Németországban több magyar szervezet működik, mint északon, hiszen előbbi területén lényegesen több magyar él.

Ösztöndíjasaink célja, hogy országszerte bemutassák és népszerűsítsék a magyar kultúrát, miközben új tapasztalatokkal gazdagodnak és közösséget építenek!

Forrás: [Facebook/Petőfi és Körösi Program](https://www.facebook.com/Petöfi%20és%20Körösi%20Program)

Berlin fal 1989. november 9-i ledöntésének az emlékére

Harmincöt évvel a berlini fal leomlása után Berlin önmagát és a szabadságot ünnepelte szombaton. Az évforduló alkalmából szervezett ünnepségen több mint 500 ezren vettek részt a szervezők közlése szerint.

„Az 1989-es történelmi eseményeket és a határtalan szabadság érzését a legkülönfélébb rendezvények és események keretében lenyűgöző módon ünnepelték az emberek” – nyilatkozta az ünnepséget szervező Kulturprojekte Kft. Kai Wegner, Berlin polgármestere meggyőződését fejezte ki, hogy az évforduló napja különleges emlék marad a város számára – tájékoztat az MTI.

Berlin az egykori határ mentén négykilométer hosszú, 5000 plakátból álló szabadtéri installációval emlékezett meg a fal leomlásáról.

A péntek óta kiállított plakátokat gyerekek és felnőttek tervezték „Fenntartjuk a szabadságot” mottó jegyében. A kiállítás részeként az 1989 őszi tüntetéseken részt vevő NDK-polgárok transzparenszeinek másolatai is megtekinthetők voltak. Szombat este az ünnepségek végén 700 hivatásos és amatőr zenész koncertjét több színpadon, többek között a Brandenburgi kapu előtt élvezhette az ünneplő közönség.

Forrás: [maszol.ro](https://www.maszol.ro)

Domonkos László könyve az Érmellékről

Úgy simul a csonka országtestre, mint kenyérre a héja – Illyés Gyulától kölcsönzött szavak ezek, melyek a legtalálóbban elhelyezik mélyen magyar elcsatolt tájaink egyikét, a Nagyváradi és Szatmárnémeti között félúton nyújtózó Érmelléket. Ehhez képest igen meglepő, hogy a magyar olvasóközönség alig ismeri, nem is igazán látogatja, pedig méltán állítható, hogy itt, a „nagy, álmos, furcsa árok” partján ring a Partium magyar szellemiségének bölcsője. Ezen próbál változtatni Domonkos László író, aki egy igazán különleges utazásra hívja az olvasót a Jogar Alapítvány kiadásában megjelent legújabb könyvében.

Az érköbölküti Bónis-kastély - itt járt egykor a Szent Korona. A könyv fényképeit Hetzmann Róbert, a Patrióták elnöke készítette.

Ha kell, bizony alá kell merülni – és a szerző egymás után hozza fel a kincseket a múlt kútjából, amelyről úgy tűnik, errefelé tényleg feneketlen. Példának okáért itt lüktetett az erdélyi 1956 szíve: a 20. század talán legszebb reményű októberében szinte az egész Érmellék megmozdul, amiért aztán később kegyetlen megtorlásban részesül a bukaresti hatalmasságok részéről – a legjelentősebb szervezkedés, az érmihályfalvi csoport perében 31 embert ítélnék el, hármukat halálbüntetés sújtja. A vidék erkölcsi és szellemi vezetője, Sass Kálmán lelkipásztor is a mártírok között van. Emléktábláján bibliai idézet üzen: Mert nem félelemnek lelkét adta nekünk az Isten...

És Domonkos László Érmellékén a feltámadás sem marad el. A fénixmadár ezúttal bor formájában jelentkezik, amelynek ezen a vidéken régóta védjegyszintű jelentősége van. A hamvaiból feltámasztott bakatorlegenda Heit Lóránd pincéjének mélyén lakozik, közvetlenül a diószegi szőlődombok alatt, és szerencsére „fantasztikus tulajdonságait” is megmutatja. Belépve az örök magyar dimenziókba, a szerző és vendéglátója felvezetnek minket a Nagy-hegyre, ahol a távolból az anyaországi Nagyléta templomtornya üdvözöl minket. Nem látunk semmiféle határt – (újra) egy a táj, tekintetünk és gondolataink szabadon szállnak oda és vissza... E kötetben – amelynek megjelenését Kövér László, az Országgyűlés elnöke támogatta – így jutunk el az Ér eredetétől az igazság-óceánig, s ez a lassú víz rengeteg időtlenül érvényes tanulság, megszívleendő Kárpát-medencei történet és tiszteletre méltó helytárlás erejével mos partot nekünk.

Forrás: ehir.ro

Hágai Magyar Református Gyülekezet

Istentisztelet

2024. november 17.
vasárnap, 15 óra

Heilige Familiekerk
Kamperfoelieplein 29
HÁGA / DEN HAAG

Van Bolhuis-Szabó Emőke
lelkész szolgál

Zenei szolgálat:
Baranyai Virág, ének

Gyermekistentisztelet: Jonátán van Bolhuis
Kántor: Deuten-Makkai Réka
Szervező lelkész: Csanády Ágnes

Kedves barátok és ismerősök,

Idén is elkötelezetten dolgozunk azon, hogy egy kicsit varázslatosabbá tegyük a karácsonyt a rászoruló magyar gyermekek számára, különösen az árvák és a nehéz helyzetű családokban élő gyerekek számára, akik egyébként talán nem kapnának ajándékot.

Tavaly, a ti támogatásotoknak köszönhetően, nem kevesebb mint 900 csomagot tudtunk Magyarországra küldeni!

Szeretettel hívunk meg mindenkit, hogy idén is támogassátok ezt a kezdeményezést.

Ajándékokat gyűjtünk 0–12 éves gyermekek számára. Tényleg minden egyes csomag számít!

Ha saját csomagot szeretnél összeállítani, gondolhatsz például játékokra, ceruzákra, festékkészletekre, ruhákra és piperecikkre.

Kérjük, ne tegyél a csomagba romlandó vagy törékeny tárgyakat.

Ne felejtse el feltüntetni a dobozon, hogy fiúnak vagy lánynak szól, és melyik korosztálynak ajánlod. Egy csomag értéke körülbelül

10-15 euró. Inkább online szeretnél adományozni?

Az alábbi linken keresztül lehetőség van pénzügyi támogatást küldeni, mi

pedig a nevedben összeállítunk egy csomagot, és gondoskodunk róla, hogy az eljusson a gyermekekhez!

Bármilyen kérdés esetén bátran keress meg engem.

Együtt sok gyermek arcára varázsolhatunk mosolyt ezen az ünnepen!

Meleg üdvözlettel,

Truczka József 06-17558108

<https://tikkie.me/pay/tqqjh3lccfir5o7fobcu>

Amszterdami magyar református gyülekezet 2024 nov 10

Fogság, zaklatás, emlékezés – A „májlenkij robot” és az elhurcolások változatai a Kárpát-medencében 1944–1953.

A 2022. október 13. és 16. között a kalotaszegi Magyarvistában lezajlott, A „májlenkij robot” és az elhurcolások változatai a Kárpát-medencében, 1944–1953 elnevezésű történeti konferencián elhangzottakat, illetve az ehhez az üléshez kapcsolódó tanulmányokat tartalmazza ez a könyv. A konferencián arra tettünk kísérletet, hogy egyrészt felmérjük, hol tartunk a téma kutatásával; másrészt, hogy lehetőséget adjunk a megszólalásra azoknak a kollégáknak is, akiknek az igen hasznos és rendkívül fontos helytörténeti adalékokat feltáró kutatómunkájára sajnos kevésbé figyel oda a szakma és a szélesebb olvasóközönség. E kötetben a magyarvistai konferencián részt vevő, illetve a meghívott, de a rajtuk kívül álló okokból az üléshez elutazni nem tudó magyarországi, kárpátaljai, felvidéki, délvidéki és erdélyi előadóknak is a témában végzett kutatásairól szóló írásait tesszük közzé azzal a reménnyel, hogy ezzel is hozzájárulhatunk valamelyest az elődeink által elszorított, évtizedeken keresztül mélyen elhallgatott és titkolt történetek szélesebb körű megismertetéséhez.

Benkő Levente, Papp Annamária (szerk.) Polis Könyvkiadó, Historikus Egyesület, Kolozsvár, 2024

Forrás: olvass.ro

Bemutatták Kolozsváron A bonchidai Bánffy-kastély a romániai kommunista időszakban című, román és magyar nyelven megjelent könyvet, amelyet Ioana Rus-Cacovean művészettörténész írt, összefoglalva az 1945-től a rendszerváltásig terjedő időszakot. Az október 24-én tartott nagy érdeklődést tanúsító bemutatón a könyvet ingyen terjesztették

Wagner Nándorra emlékeznek a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetemen

Wagner Nándorra emlékeznek halálának évfordulóján, november 15-én, pénteken a Partiumi Keresztény Egyetemen (PKE). A felsőoktatási intézmény dísztermében 14 órától megnyitó beszédet tart dr. Pálfi József, a PKE rektora, Wagner Nándorról beszél Wehner Tibor művészettörténész. A Nagyváradról Masikóig című könyvet ismerteti Kiss Sándor, az Academia Humana Alapítvány kuratóriumi elnöke, az eseményen továbbá közreműködik Cserna Csaba előadóművész is. Ezt követően felavatják Wagner Nándor és Chiyo asszony mellszobrát, ünnepi beszédet mond Tökés László, a Pro Universitate Partium Alapítvány elnöke.

A japán kultúráról

A Partiumi Keresztény Egyetem Művészeti Tanszéke, a Partiumi Magyar Művelődési Céhkel közösen japán kultúrát bemutató foglalkozásokat és előadásokat szervez november 15-én és 16-án, kapcsolódva ezzel a pénteki, november 15-i, a Partiumi Keresztény Egyetemen történő szoboravatáshoz és könyvbemutatóhoz, ami

Nagyvárad szülöttének, Wagner Nándor szobrászművésznek és japán feleségének, Wagner Chiyonak állít emléket.

A kalligráfia, kirigami, origami kézműves foglalkozások mellett lesz kimono-bemutató, yukata-próba és teacere-mónia is. Péntek délután, 17 órai kezdettel a Partiumi Keresztény Egyetem dísztermében pedig két előadást is meghallgathatnak az érdeklődők, Az ókori Kína és 100 filozófus, a keleti ázsiai kultúra szellemi alapja, valamint A modern japán szobrászat kezdetei címmel. A különböző foglalkozásokat és előadásokat Tanizaki Seiko és férje, Seres Bálint fogják tartani. Tanizaki Seiko az Oszakai Egyetem Magyar Tanszékén végzett 2002-ben. 2008-tól él Sepsiszentgyörgyön. Szabadúszó néprajzkutatóként kiállításokat szervez Japánban, előadásokat tart és népi hímzést oktat. Romániában japán-magyar nyelvű tolmácként és japán tanárként tevékenykedik. Seres Bálint 2008-tól él Sepsiszentgyörgyön. Szabadúszó néprajzkutatóként kiállításokat szervez, néprajzi kutatómunkákban vesz részt. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán szobrászatot tanul.

Forrás: erdon.ro

Szeretettel várunk istentiszteleti együttlétre október 27-én, vasárnap

Ígét hirdet Tüski Márta

Helyszín: Sportpark Blankensteijn BOM gebouw
4133AX Vianen UT, Langeweg 6 a/b

Időpont: 13.30
Az alkalmat közös kávézással zárjuk !

Gyűjtsünk egy mécsest azok emlékére, akiket Isten már magához szólított. Adjunk hálát az életükért, próbáljuk lerakni azokat az emlékeket, amik még nyomasztanak minket, hogy aztán ezeket imában le tudjuk tenni Teremtő Atyánk kezébe.

Lesz közös éneklés és meghallgatjuk a Bibliából Isten szavát.

Legyen ez az alkalom egy Istennek tetsző együttlét, akinek a fényéből mindannyian kaptunk

SPORT -Szombaton, 2024 november 16-án Hollandia vendégeként az amszterdami Johan Cruijff Arenában lép pályára a magyar labdarúgó-válogatott a Nemzetek Ligájában, értesít címlapján a legnagyobb holland futballszaklap, a Voetbal International. Az amszterdami visszavágón nagy a tét, hiszen a holland és a magyar válogatott egyaránt 5-5 ponttal áll a csoport második, illetve harmadik helyén két fordulóval az NL-csoportkör vége előtt, amelyből az első két helyezett jut tovább.

Forrás: vi.nl

Nacsa Lőrinc: A magyarországi vallásturizmus az európai élvonalba tartozik

Az Európai Unió országait megnézve kijelenthetjük, hogy a magyarországi vallásturizmus, annak kínálata az európai élvonalba tartozik a történelem során átelt pusztítások ellenére is – mondta Nacsa Lőrinc vallásturizmusért felelős miniszteri biztos kedden a Nógrád vármegyei Mátraverebély-Szentkúton, a III. Nemzeti Vallásturizmus-fórumon.

Nacsa Lőrinc vallásturizmusért felelős miniszteri biztos - Fotó: Facebook/Nacsa Lőrinc

A kereszténydemokrata politikus hangsúlyozta: érdemes erre büszkének lenni, nemcsak azért, mert vannak régi helyeink, mert azt gondoljuk, hogy értéket hordoznak ezek a helyek, hanem azért is, mert a legtöbb ilyen helyen élő közösségekkel találkozhat az oda látogató turista.

Ez a legnagyobb versenyelőnyünk, hogy a mi helyeinken, a mi értékincseinkben élő közösség található – tette hozzá Nacsa Lőrinc.

A miniszteri biztos örömtelinek nevezte, hogy Magyarország kormánya évről évre kiemelten támogatja a vallásturizmus területét.

Kevés ország mondhatja el magáról, hogy a kormányzatban szervezeti egység felel azért, hogy a vallásturisztikai helyek és az állam, illetve az állami és az

egyházi szervek közötti kapcsolattartás minél olajozottabban, gördülékenyebben menjen – mondta, hozzátéve: erre is érdemes büszkének lennünk.

Nacsa Lőrinc kitért arra, hogy az elmúlt egy évben ennek is köszönhetően tudtak támogatásokat adni, rendezvényeket, szakmai napokat, képzéseket szervezni, és szeptembertől Egerben az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen elindíthatják a vallásturisztikai képzést, az országban először.

Szólott arról is: egységként kell kezelni a modern, élményalapú turizmust és az örök értékek bemutatását, „de mindig meg kell maradnunk az örök élet, az örök értékek üzenetében, mindig meg kell tudnunk maradni azon a talajon, amelyek szilárdá tettek a magyarországi vallásturizmust”.

Hozzátette, vannak mérőszámok – jegyeladás, látogatók száma, bevétel, vendégéjszakák –, de a legfontosabb az, hogy a látogató lelkiekben, élményekben gazdagabban távozik-e.

Nacsa Lőrinc megemlítette, hogy Sulyok Tamás köztársasági elnök is Szentkúton járt zárandoklaton a napokban, és bár ez véletlen egybeesés, de ezzel mintegy elindította a vallásturizmus-fórumot.

Szontágh Szabolcs református lelkész, a Nemzeti Vallásturizmus-tanács főtájkára a rendezvényen arról beszélt, felekezettől függetlenül mindenkinek a kötelessége, hogy a saját tehetségét kamatoztassa, illetve hogy másokat Istenhez tudjon vezetni.

A főtájkár hálát adott azért, hogy olyan kormány van, és olyan támogatási rendszer működik, amelynek révén minden feltétel adott ahhoz, hogy az embereket méltó módon szép helyekre el tudják hívni.

A vallásturizmus iránti igényt azzal is magyarázta, hogy az emberek vágynak a transzcendensre, arra, hogy valahol megérezzék, mi az életük célja és értelme.

Berhidai Piusz, a ferencesek tartományfőnöke azt mondta, amikor szeretnénk megteremteni, megőrizni olyan helyeket, ahol jelen van a spiritualitás, ugyanakkor befogadunk oda messziről érkezőket, megpihenni vágyókat is, hozzásegítjük a mindenkori embert ahhoz, hogy újra rátaláljon a saját valódi ritmusára.

A szentkúti katolikus búcsújáróhelyen, ahová évente 300 ezer zárandok látogat el, nyárra 16 családi apartmanház, egy 114 négyzetméteres fedett közösségi tér és egy 345 kilowatt teljesítményű naperőmű épült. A kálváriakápolna egy 456 férőhelyes urnate-metővel bővült, a gyerekeknek két játszóteret és egy multifunkcionális sportpályát építettek, létrehoztak egy beltéri játszósobát, emellett megújult a nagyparkoló, és 627 facsetet is ültettek a kegyhelyen. Az apartmanokkal együtt már 200 vendég fogadására vált alkalmassá Szentkút.

Forrás: magyarhirlap.hu

A ruszinok kálváriája Ukrajnában

Veczán Zoltán a Mandiner.hu portálon emlékeztetett ma: az orosz–ukrán háború közvetett következményei jelentik a legnagyobb veszélyt a magyarokkal baráti, szövetségi viszonyt ápoló ruszin nemzetiségre, a legnagyobb részüknek otthont adó Ukrajna a létezésüket sem szívesen ismeri el.

Gens fidelissima, vagyis a leghűségesebb nemzetség – egy széles körben elterjedt legenda szerint így nevezte II. Rákóczi Ferenc a birtokait nagy számban belakó ruszinokat, akik fegyveresen sereglettek a zászlaja alá a szabadságharc első évében. Az biztos, hogy ekkor már évszázadok óta jelen voltak a ma Kárpátaljának nevezett területen s azon túl is. Hogy mikortól éltek ott, arról nincs megbízható információ. A legáltalánosabban elfogadott elmélet szerint a 13. században, a tatárjárást követően érkezettek a gyepeű benépesítésére. Ezt az ukrán nacionalisták, akik csupán dialektusnak tartják a ruszin nyelvet, tagadják, csakúgy, mint az e szellemségben született történelemtankönyvek.

A ruszinokkal kapcsolatos történelmi narratívákat, amelyek egyetlen közös pontja a Magyar Királyság elutasítása és elnyomó jellegének ismételtetése, egy október végén rendezett, zárt körű konferencián ismertette a Kanadában élő, ruszin származású történész-politológus professzor, Paul Magocsi. Eszerint az Újvilágba érkező ruszinok beilleszkedését kívánó amerikaiak természetesen tekintettek önmagukra mint a szegény szláv parasztok megmentőire. Az első Csehszlovák Köztársaság az elmaradt, „kiéheztetett” periféria felemelését hangoztatta, a szovjet álláspont pedig a ruszinok „felszabadítását a Horthy-fasizmus alól”. Mindezek természetesen nem igazak – mutatott rá előadásában a professzor, hiszen a Magyar Királyság idején is számos fejlesztés valósult meg a térségben, és sok ruszin még az úgynevezett nagy magyarosítás időszakában is fényes karriert futott be.

A ruszinság jelenkori helyzetére jellemző, hogy minden egyes állam, amelynek területén élnek, nemzeti vagy etnikai kisebbségként ismerte el őket – jelenkori

anyaországukat, Ukrajnát kivéve. Talán mert az eredeti anyaországuk, ahol e nép kialakult, nem más, mint a Magyar Királyság – mutat rá lapunk kérdésére Grezsa István, a budapesti Kárpátaljai Szövetség elnöke. Hozzáteszi: éppen emiatt történelmi okokból is sok köze van a magyarságnak a ruszinsághoz.

Mint a ruszin felmenőkkel is bíró Dupka György, volt Kárpátalja megyei tanácsos kérdésünkre kifejti: nem véletlen, hogy a ruszin képviselőkkel összefogva sikerült az 1991. december 1-jén tartott ukrán függetlenségi népszavazást Kárpátalján két saját kérdéssel kiegészíteni. Az egyik az volt, hogy az ukrán alkotmányban rögzítve különleges önkormányzati státuszt adjanak Kárpátaljának, másrészt pedig a magyar többségű Beregszászi járás területén jöjjön létre egy magyar autonóm körzet. A népszavazás hatalmas részvétellel zajlott, Kárpátalja lakosságának 78 százaléka voksolt a kozmetikázott névvel illetett autonómiára, a beregszászi térség 81,4 százaléka pedig a magyar autonóm körzetre – értelemszerűen kellett ehhez a ruszin–magyar összefogás is. „Az ukrán sovinszták körbeállták a megyei tanács épületét, válogatott szidalmakkal illettek minket, és kövekkel bedobálták az épület ablakát” – emlékszik vissza Dupka. A folytatás ismeretes: a népszavazás eredményét nem vették figyelembe.

Bár számos jogot sikerült kivívni, az ukrán állam 2014 óta a magyaroktól fokozatosan visszaveszi őket. A ruszinokról pedig azóta sem hajlandó tudomást venni, így az asszimilációjuk is felgyorsult az eltelt évtizedekben. Mint Dupka György rámutat: az utolsó, 2001-es népszámlálásnál nem lehetett nemzetiségként megjelölni a ruszint, de „tízezer bátor ember így is kikövevelte, hogy az ő neve mellé odaírják”.

A ruszinokat egyébként éppen a nagy fokú hasonlóság miatt veszélyezteteti fokozottan a beolvadás. Ezt a háború miatt érthető módon élesedő nacionalizmus, illetve a belső-ukrajnai menekülttömegek érkezése tovább erősíti. Mindez a helyi magyarság és ruszinság számára egyaránt problémás. „A menekültek tömegeivel együtt ugyanis megérkezett a hosszú évek óta táplált magyarellenes ukrán propaganda is a soknemzetiségű Kárpátaljára. Furcsa helyzet állt elő: azzal vegzálják a magyarokat, hogy Ukrajnában miért nem beszélnek ukránul – csak hogy ezt a zömmel oroszul beszélő érkezőktől lehet a leginkább hallani” – fejti ki a Kárpátaljai Szövetség elnöke. Hiába van számos jó példa, az efféle tapasztalatok egyértelműen megszorodtak. Grezsa István kiemeli: tudatosan támogatott etnikai átrendezés zajlik, s ezt minden kárpátaljai közösség megsínyli. Az eredeti lakosság fogyóban van: „A gazdasági krízis egyre súlyosabb, a toborzás is egyre erőszakosabbá válik, mindenki retteg a fronttól.”

A betelepülők száma viszont folyamatosan nő. Lakóingatlanok létesülnek, Ungvárnál például sok ezer lakással épültek lakóparkok, részben állami támogatással, külföldi milliárdosok finanszírozásában – de nem a helyieknek. Ahogy Dupka György fogalmaz: „Ezt

farzsebből kifizetik a keletről érkező, a frontot mentességi papírral megúszó »menekültek«.» Kárpátalja sokszínű – ruszinokból, magyarokból, lengyelekből, szlovákokból, románokból, zsidókból, cigányokból álló – őslakossága pedig lassan kiszorul a szülőföldjéről.

Forrás: ehir.ro

Zwollei Harangszó következő számának összeállításához tisztelettel kérjük a híveink írásait

Örömmel tudatjuk, hogy gyülekezeti lapunk, a Zwollei Harangszó 2024/9-10 száma megjelent, benne a hollandiai magyar egyházi életről szóló híradásokkal, valamint egyes fontosabb Kárpát-medencei eseménynek a bemutatásával. Ezt a lapszámot olvasóink megtalálhatják: https://zwolleireformatus.nl/.../11/zwolle-2024-9-10_v2.pdf

Korábbi lapszámaink pedig a Zwollei Harangszó archívumában találhatóak: <https://zwolleireformatus.nl/zwollei-harangszo/>.

Rigmányi Rita felvétele

Holland tartományok magyar szemmel: Overijssel

Fotó: hollandhitek.nl

Felső sorban: Museum de Fundatie, Zwolle, jobbra Giethoorn

Alsó sorban: Deventer látképe az IJssel folyóval és a Lebuïnuskerk

Overijssel Hollandia északkeleti részén található. Északra Friesland és Drenthe, délre Gelderland tartományokkal, keleten pedig Németországgal határos (Nordrhein-Westfalen van a határ túloldalán).

Statisztikai adatok

- Terület: 3421 km²
- Lakosság: 1.162.406 millió fő (2020. január 1.)
- Magyarok száma: 1.342 (2022-es adat; forrás: allecijfers.nl)
- Tartományi székhely: Zwolle
- Vallás (2015-ös adat): 42,2% felekezeten kívüli, 26,1% protestáns, 23,3% római katolikus, 2,9% moszlim
- Legnagyobb települések (2023. január): Zwolle (132.454), Deventer (102.831), Enschede (161.194), Hengelo (82.384), Almelo (74.034)

Magyar vonatkozások, helyek

Overijssel tartományon belül ugyan a kisebb városok közé sorolható csak ugyan, viszont magyar (egyház) történeti szempontból annál fontosabb Kampen. Itt található az egyik holland református teológia (Theologische Universiteit Kampen), ahol az 1920-as évektől kezdődően számos magyar hallgató is folytatott tanulmányokat mind a mai napig (2022/2023), amikor is az intézményt fokozatosan áthelyezik Utrechtbe. Az éppen Kampenben tartózkodó református magyar vendégteológusok időnként a zwollei magyar gyülekezetben is szoktak istentiszteletet tartani. Korábbi (XVII-XVIII.) századokban Deventerben

végezte felsőfokú tanulmányait néhány tucat magyar hallgató, nemcsak a teológiai diszciplínákban.

Magyar Facebook-csoportok Overijssel tartományban

A csoportok nevei nem állandóak, viszonylag gyakran változnak, ezért lehet, hogy idővel nem ezen a néven találjátok már őket. Időnként az is előfordul, hogy megszűnnek (vagy más beállítás miatt nem elérhetőek többé).

- Zwolle: Zwolle és környéki magyarok!
- Deventer: Deventer és környéki magyarok
- Enschede: Enschede és környéki magyarok DSSK

Magyar non-profit intézmények, események Gelderland tartományban

Zwollei Magyar Evangéliumi Református Egyház-község

A zwollei Észak- és Kelet-Hollandia egyetlen magyar nyelvű protestáns gyülekezete. 2017 végén alapította dr. Hermán M. János. Jelenleg a vezető lelkész Kelemen A. Csongor. Istentiszteleteikre szívesen várnak minden keresztényt illetve a keresztény hit felé nyitott Hollandiában élő személyt. Az istentiszteletek alapvetően magyar nyelvűek, de a magyarul nem tudók (például ismerősök, családtagok) számára holland nyelvű fordítás is készül a liturgiából és a prédikációból. További információk a Facebookon illetve a gyülekezet honlapján.

Stichting Fundament Iránytű

Zwollei székhelyű holland alapítvány, mely közvetlenül a közép-európai rendszerváltás idején lett alapítva. Alapvető célja, hogy segítse a magyar nyelvű református egyházakat. Többek között magyar teológusok képzését tette lehetővé a Kampeni Teológiai Egyetemen – illetve a jövőben Utrechtben. Részt vesz roma- és egyéb szociális projekteken Magyarországon és a Kárpát-medence más országaiban és pénzügyi támogatást nyújt oktatóknak és hallgatóknak. Honlapjuk itt található: <https://www.stichting-fundament.nl/>

Stichting Professor Juhász (alapítva 1995-ben)

Holland és magyar tagokkal is rendelkező alapítvány, melynek célja elsősorban a kolozsvári protestáns teológián tanuló hallgatók és oktatók támogatása. Elnök: dr. Hermán M. János. További információk: <http://www.juhasz-stichting.nl/>

Híres magyarok Overijssel tartományban

- **Jan Cremer** (1940-2024): Enschede városában született félig magyar származású író, képzőművész. A Hongaars Archief sorozatban könyvkiadóként 6 magyar szépirodalmi regényt jelentetett meg az 1970-es évek végétől. A De Hunnen címmel írt regény-trilógiájában gyermekkori emlékeit dolgozza fel.
- (2004-): 2023-ban a PEC Zwolléhoz igazolt focista, aki az U19-es magyar labdarúgó **Jurek Gábor** válogatott keretnek is tagja.
- **Kenderesi István** (1941-): 1969-1972 a Twente Enschede-nél volt labdarúgó.
- **Nagy Antal** (1944-): 1969-1971 között az FC Twente-nél focizott.
- **Ötvös Gábor** (1915-1984): a hollandiai magyar gyermekvonatokkal érkezett Zwolléba, itt maradt és itt házasodott meg 1942-ben. Elmenekült a németek által megszállt Hollandiából, majd később Derk Jansen néven találkozhatunk vele, amikor a háború végén a kanadai csapatok kötelékében résztvevő Zwolle felszabadításában. Az 1956-os magyar menekülteknek a beilleszkedésben sokat segített.
- **Zalai László** (1929-2004): 1970-1973 között a PEC Zwolle labdarúgócsapat edzője volt (1958-59 ill. 1965-1978 között Hollandiában élt).
- **Zeke Gábor** (1954-2021): 1974-1976 között erősítette az FC Twente csapatát.

Cikkünket folyamatosan bővíteni fogjuk, ha bármilyen tartalmat közérdekű szeretnél felvetetni, vagy hibát találsz, akkor küldj egy mailt a szerkesztoseg@hollandhirek.nl oldalra.

Jelen cikk a hollandhirek.nl szerkesztőségének szíves hozzájárulásával történt, átvétele jelen cikkből nem engedélyezett (hivatkozás természetesen igen).

Forrás: hollandhirek.nl

Tőkés László hollandiai kitüntetésé 1991-ben: Geuzenpenning

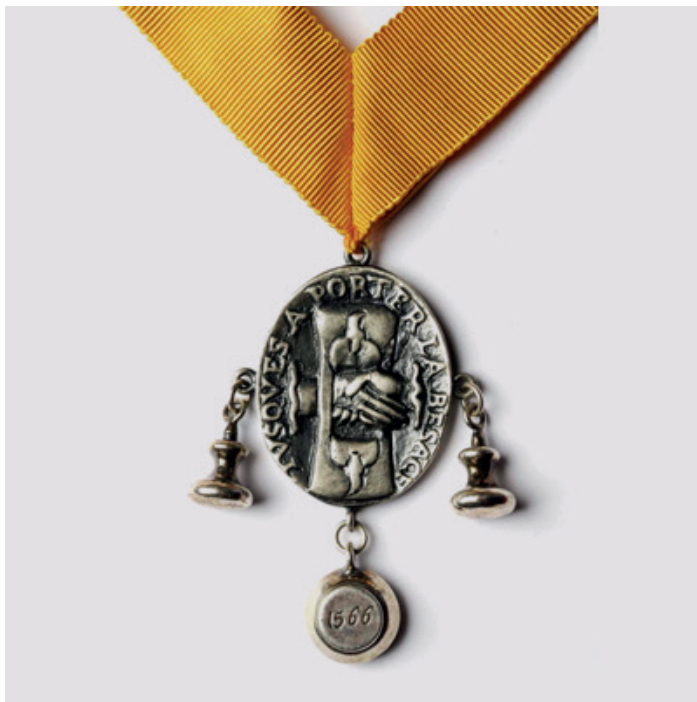
Bernard IJzerdraat, verzetsstrijder (postuum) en László Tőkés, Roemeens bisschop Laureaat 1: Bernard IJzerdraat, verzetsstrijder (postuum)
Uitgereikt aan: mw Daja IJzerdraat, dochter van Bernard IJzerdraat, Geus

Laureaat 2: László Tőkés, Roemeens bisschop.

Beide uitgereikt door: drs. Ruud F.M. Lubbers, minister-president

Bernard IJzerdraat stond vanaf de opkomst van het nationaal-socialisme in Duitsland onverzoenlijk tegenover deze stroming. Toen Nederland onder Duitse overmacht moest capituleren was voor hem de keuze niet moeilijk: 'Tachtig jaar hebben we ons verzet tegen de Spanjaarden. Dat kunnen we weer. Dat moeten we weer. Geuzen moeten we weer worden...'

In de meidagen van 1940 schreef hij zijn eerste Geuzenbericht. Er volgden er steeds meer. Hij probeerde hiermee het Nederlandse volk wakker te schudden en moed te geven na de nederlaag en een weg te wijzen naar de overwinning.

IJzerdraat kreeg medestrijders. Er moest gespioneerd

en gesaboteerd worden. Zo probeerden zij de naam 'Geuzen' waardig te zijn. In een tijd dat velen in Nederland niet meer in de toekomst geloofden, hield Bernard IJzerdraat de fakkel van de hoop brandende.

László Tőkés heeft als lid van de Hongaarse minderheid in Roemenië en als diepgelovig mens ervaren wat het betekent onder een wrede communistische dictatuur, die van Nicolae Ceaucescu, te moeten leven. Tőkés en zijn vader bekritiseerden reeds in 1984 ook de leiders van de Hongaars-hervormde kerk in Roemenië vanwege hun medewerking aan het regime. Deze kritiek kostte zijn vader zijn kerkelijke functies en leidde voor László Tőkés tot schorsing en verbanning naar de Roemeense stad Timisoara. Daar bleef hij zich verzetten tegen Ceaucescu en zijn handlangers. Tőkés gaf met zijn protesten de stoot tot de revolutie van december 1989. Deze begon in Timisoara en breidde zich snel uit tot in Boekarest en bracht Ceaucescu ten val. Ook vandaag nog roept Tőkés de Roemenen op zich bewust te blijven van de democratische waarden van de samenleving---

Forrás: geuzenpenning.nl

Hollandiai Magyar Szövetség felhívása

Hollandiai Magyar Hírek 2025-ös füzetébe várjuk közleményeiket, hirdetményeiket

Kedves barátaink,

A Hollandiai Magyar Hírek 2025. évi kiadványához várjuk a hirdetéseket, programok leírását, illetve módosítási kérelmeket.

Ezen közleményeiket a Hollandiai Magyar Szövetséghez a következő címen juttathatják el:

federatio_hollandia@yahoo.com

Beküldési határidő: **2024. november 25.**

Kérjük segítsék munkánkat a határidő figyelembevételével. Együttműködésüket előre is köszönjük.

Hollandiai Magyar Szövetség Vezetősége / Stichting Hongaarse Federatie in Nederland

Facebook: <https://www.facebook.com/HollandiaiMagyarSz/>

Site: <https://hongaarsefederatie.nl/>

Mooi nieuws over Kerstactie Kolozsvár

Beste mensen,

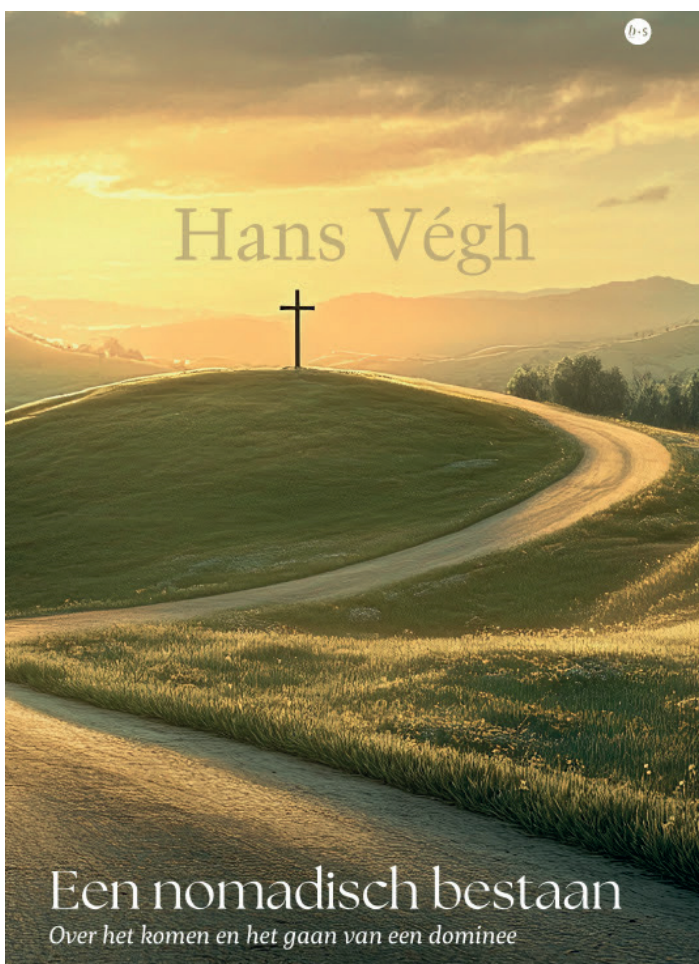
Meerderen van jullie reageerden positief op de Kerstactie waardoor het mogelijk is om een flink aantal van de theologie studenten de Hongaarse vertaling van het boek “Karl Barths Lebenslauf” als Kerstkado te schenken. (Vertaald door Prof. Emeritus dr. Juhász Tamás)

Het boek zal op 10 december worden gepresenteerd op het Theologisch Instituut te Cluj. Daarvoor wordt een symposium gehouden rond dit boek waar onder andere Prof. dr. Gerard den Hertog en Dr. At Polhuis (resp. voorzitter en secretaris van de Karl Barth stichting) een lezing zullen houden. Ook twee kleindochters van Karl Barth zullen dan aanwezig zijn. Het wordt een feestelijke gebeurtenis waarnaar wordt uitgekeken door de kerk en de Theologische opleiding in Roemenië.

Het feest zal nog groter zijn als we de financiële armslag hebben om alle studenten en docenten een boek als Kerstkado kunnen schenken..... Met het oog daarop toch nog een herinnering aan diegene onder u die wellicht ook een bijdrage kunnen geven.

Met hartelijke groet: Riesz Nieuwkoop, Zwolle,
10.11.2024

Hans Végh: Een nomadisch bestaan

Over de auteur: Hans Végh (1953) studeerde theologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij is opgegroeid in de pastorie. Zelf is hij ook dominee geweest, in verschillende plaatsen in Nederland en op Curaçao. Hij had diverse functies in de kerk. Reizen betekent voor hem de verbreding van zijn horizon. Sinds 2019 is hij met emeritaat. In 2020 verscheen zijn eerste boek: Mijn tropenjaren. Ervaringen van een predikant op Curaçao. In 2023 verscheen zijn tweede boek: Van origine Hongaars. Een familiechroniek. Beide boeken verschenen bij uitgeverij Boekscout in Soest.

**Emlékező rendezvények az 1989.
decemberi temesvári forradalom 35.
évfordulóján Temesvár, 2024. december
13 -15.**

TEMESVÁR 35 MEGHÍVÓ

Az 1848-ban egész Európán végigsöprő forradalmi megmozdulásokat gyűjtőkifejezéssel „a népek tavaszának” szokás nevezni. Ehhez hasonló módon „tavaszodott ki” 1989-ben a szovjet birodalom ígájában sínylődő kelet-közép-európai népek, ezenképpen Románia életében. „Annus mirabilis”, vagyis csodálatos esztendő volt ez, melyben láncreakciószereűen, mintegy varázsütésre, gyors egymásutánban omlottak össze az egymással szomszédos, isten- és embertelen kommunista diktatúrák. A „proletárdiktatúra” elnyomott népei erejüket egyesítve vívták ki szabadságukat. Jézus születésének 1989-béli ünnepét országunkban „szabadító karácsonynak” szoktuk nevezni. Advent Messiás-váró időszakában Temesváron a szabadító Krisztus eljövételét vártuk, és nem hiába. December 15-én a temesvári magyar református gyülekezet temploma körül szerveződő tiltakozás kommunizmusellenes népfelkelésbe torkollott, mely utóbb az egész országra kiterjedt, és megdöntötte Ceaușescu diktátor uralmát.

A temesvári népfelkelés 35. évfordulóján méltóképpen kívánunk megemlékezni románok, magyarok és más nemzetiségek szabadságért való összefogásáról és bátor kiállásáról. A múltból a jövőre is erőt akarunk meríteni, hogy amit akkor elkezdtünk, tovább folytathassuk: a harcot a demokráciáért és a rendszerváltozás kiteljesedéséért.

Ezúton tisztelettel és szeretettel meghívjuk, legyen részese évfordulói megemlékezésünknek, melyre 2024. december 13–15. között kerül sor Temesváron. Kérjük, részvételi szándékáról jelezen vissza legkésőbb

2024. november 22-ig az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöki irodájához villámpostán: tokeslaszlo@tokeslaszlo.eu, vagy telefonon 0732153603, hogy az évfordulós rendezvények (kerekasztal-beszélgetések, könyvbemutató, konferencia, ünnepi gálaműsor, öku-menikus istentisztelet) további tartalmi és szervezési részleteiről, továbbá temesvári tartózkodásával kapcsolatos tudnivalókról tájékoztassuk.

A lélekerősítő közös emlékezés és a személyes találkozás reményében tisztelettel és szeretettel:

Nagyvárad, 2024. november 15.

Tókes László

Tókes László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke

Wagner Nándor - Szoboravató beszéd

Elhangzott Nagyváradon, 2024. november 15-én, a Partiumi Keresztény Egyetem székházának aulájában

Megilletődéssel állunk meg áldott emlékü **Wagner Nándor** szobrászművész és hitvese, **Chiyo Akijama Wagner** felavatásra váró szoborparosa előtt, városunk jeles szülöttje halálának évfordulóján. Szobraik **Solti András** szobrász munkáját dicsérik, aki Wagner Nándor születésének centenáriuma alkalmára alkotta meg őket.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület volt püspökeként testvéri szeretettel köszöntöm az ünneplő közönséget, köztük is elsősorban a szoborállító **Academia Humana Alapítvány** képviselőit, élükön **Kiss Sándor** elnök úrral, aki ebben az esztendőben a stafétabotot édes leányának, **Kiss Réka Gabriellának** adta át.

Ez alkalommal hadd emlékezzem meg arról is, hogy az Alapítvány idén töltötte be fennállásának **25. életévét**. Létrejöttét közösen tervezte a Wagner művészpár, Wagner Nándor azonban ezt már nem érthette meg. Tervük beteljesítője Chiyo asszony volt, aki röviddel ezelőtt bekövetkezett haláláig törekeny lényét meghazudtoló lelki erővel vállalását híven elvégezte. Tette ezt elsősorban Kiss Sándor japánszakértő alapítványi elnök közreműködésével, aki egykori japán diplomáciai missziója folytatásaképpen valóságos nemzeti küldetésként vállalta idegenbe szakadt, nemzetközi rangra emelkedett, nagy magyar szobrászművészünk, Wagner Nándor művészeti és szellemi örökségének éltetését és népszerűsítését, három országban fellelhető különleges értékű hagyatékának felmutatását és gondozását. Wagner Nándor József Attila-szobrának Nagyváradon történt felállítására iránti köszönete és elismerése jeleképpen egyházkerületünk annak ide-

jén – 2006-ban – **A közjó szolgálatában** díjjal tüntette ki az Academia Humana Alapítványt. Azóta kapcsolataink és együttműködésünk tovább gazdagodott. Az egyházkerület örökségét a **Pro Universitate Partium Alapítvány**, illetve a **Partiumi Keresztény Egyetem** vette át. Nevükben külön is köszönetet mondok ezért az áldott alkalomért, a Wagner művész házaspár szobrainak ideajándékozásáért, a magyar és az egyetemes művészet, nem utolsósorban pedig a magyar–japán, japán–magyar kapcsolatok kiterjesztése érdekében végzett kivételes szolgálatukért. Köszönetünk és elismerésünk mindazoknak is szól, akik **Wehner Tibor** művészettörténésszel az élen kivették részüket Wagner Nándor hagyatékának a felkutatásában és a Művész, valamint műve újrahonosításában.

*

Százkét esztendővel ezelőtt Szent László városából indult kalandos, hányattatott és viszontagságos életútjára Wagner Nándor. Nagyváradnak adományozott zseniális József Attila-szobrának kapcsán méltó, hogy a Költőt idézzük: „Mégis, magyarnak számkivetve / Lelkem sikoltva megriad – / édes Hazám, fogadj szívedbe, / hadd legyek hűséges fiad.”

Erdély, Partium és a magyar Haza kétszeresen számkivetett fiaként Wagner Nándor sorsa és életpályája nemzetünk egész XX. századi történetét példázza. Noha a trianoni impériumváltás, a két világháború és az '56-os forradalom bukásának borzalmait mára már „békévé oldja az emlékezés” – azt mégsem lehet a napirendről levenni, hogy a nyomorúságos századfordulón „kitántorgott Amerikába másfél millió emberünk”, és hogy a vérzivataros évszázad folyamán ismétlődő hullámokban tódultak népünk értékesebb-nél értékesebb fiai és leányai Erdélyből Kis-Magyarországra és a Kárpát-medencéből a nyugati emigrációba. Megjegyzem, hogy Nándor és Chiyo asszony a világháborúban vesztes **Magyarország** és **Japán** gyermekeiként is eme közös háborús „élmény” részeseiként osztoztak egymás sorsában. Belerendül a lélek, amikor átgondolja – akár most, az ukrajnai háború árnyékában is –, hogy minő ember- és értékvesztést jelentettek a háborúk és az impériumváltások, és hogy hány millió magyar testvérünket és családtagunkat sújtották a mostoha történelmi körülmények.

Köztük volt – minden bizonnyal – Wagner Nándor is, amikor előbb a határon túlra szakadt Nagyváradot hagyta maga mögött, majd a szobrászművészek '56-os forradalmi bizottságának tagjaként kényszerült a bolsevik szovjethatalom által megszállott hazájából elmenekülni. Számkivetett állapotát azonban jóra fordította az Isten, és mint annyi más, hazájából elűzött honfitársának, Neki is sikerült új életet kezdenie idegen földön, előbb **Svédországban**, majd Japánban, a szobrászművészet terén öregbítve nemzetünk becsületét és hírnevét.

2012-ben – az Academia Humana Alapítvány jóvoltából – megadatott nékem, hogy Japánba látogassak, és a **Wagner Nándor Művészeti Galériát** felkeresve, részese legyek annak a csodának, amelyet Japánban, **Masiko** városban Chiyo asszonnyal városunk nagy fia megteremtett. Nemcsak a **Filozófiai kert** univerzális szobrászati, szellemi művét tekintetem meg létrehozatalának eredeti környezetében és a Tokió Nakano kerületében felállított alakjában, hanem – programom keretében – a Székesfehérvári István Király Múzeum raktárából előkerült, kalandos előéletű **Corpus Hungaricum** szobor felavatásán is részt vehettem. Ennek a remekműnek a mását 1999. október 6-án, az Aradi Vértanúk gyásznapiján **Székesfehérváron** is felállították – hogy a „Corpus Christi” = Krisztus megtörtetett testének hasonlatosságára hirdesse keresztre feszített nemzetünk szenvedéstörténetét és krisztusi szabadítását. Chiyo asszony vendégeként és japán barátaink társaságában felemlő érzés volt átélni a vallásalapítók és filozófusok szoboregyüttesének egyetemes szellemiségét Krisztusba vetett hitünk közösségében.

Wagner Nándor valóban „**hűséges fia**” volt és maradt hazájának. Idegen földön élve is meg volt győződve arról, hogy amint maga írta: „Az én működésem is a magyarság hitelképességére törekszik. (...) Biztos vagyok abban, hogy a hazám javát szolgáltam a munkámmal.” Ebben a szellemben és ezzel a lelkiállattal alkotott, és kívánta megosztani művét népével, hazájával. Távolra szakadt szülőföldjétől, de hazaszármaztatott szoboralkotásai révén mintegy **hazatalált**. 2005 májusában, József Attila szobrának felavatásán méltán idéztük a Költőt: „Íme, hát megleltem hazámat.” Wagner Nándor „**hazatérésének**” útját jelzik a Budapesten, Székesfehérváron, Miskolcon, Dunaújvárosban felállított szobrai is – most pedig végtére ez a mai szoborpáros mint szülővárosa befogadó szeretetének és hálájának szimbóluma.

„Béke – Barátság – Szeretet, a mindent betöltő csend szépséges ötvözetében” – írta Wagner Nándor egyik utolsó feljegyzésében. Háborgó és ellenségeskedő világunk démonikus zűrzavarában a keleti meditáció és a hitbéli elmélyedés lelki csendjével adózzunk Nándor és Chiyo asszony emlékének és művének!

Tőkés László

Figyelem! Magyar Betlehemes!

Karácsonyi Készülődés Hágában

Készülődünk már az óvoda és iskola karácsonyi ünnepi összejövetelére (december 7). A betlehemezést ez évben is van Bolhuis-Szabó Emőke szervezi meg. Vannak már jelentkezők a szerepekre és várjuk a többiek jelentkezését is november 9-ig. szaboemokeneszmely@gmail.com

szaboemokeneszmely@gmail.com

Betlehemezések Hágában:

December 7, szombat, 10 óra – Hágai Magyar Óvoda és Iskola

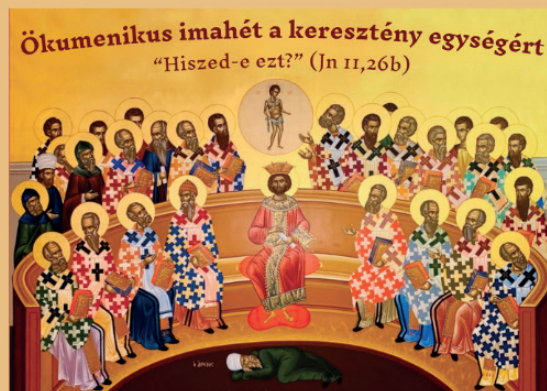
December 15, vasárnap 15 óra – karácsonyi református istentisztelet

December 26, csütörtök 13 óra – karácsonyi katolikus mise

HELYSZÍN: Buurthuis 't Lindenkwadrant (művelődési központ) - 2e Braamstraat 6, 2563 HJ Hága / Den Haag - A (Verlengde) 2e Braamstraat a nagy, kéttornyú templom (Heilige Familiekerk) mögötti kis utca. - A bejárat csak a Goudenregenstraat, Kamperfoeliestraat felől közelíthető meg. A parkolás ingyenes.

„Hiszed-e ezt?” (Jn.11,26) **IMAHÉT a krisztushívők egységéért 2025 január 19-26**. Az imaheti füzet anyaga immár elérhető: <https://meot.hu/dokumentumok/2024kereszttyen/ImahetiFuzet2025.pdf>

Országos nyitóistentisztelet

a
Deák téri evangélikus templomban
(1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4.)

Szentbeszédet mond:
Dr. Erdő Péter
bíboros

Igét hirdet:
Steinbach József
református püspök

2025. január 19.
vasárnap
18 óra

VÁLASZTÁSOK ROMÁNIÁBAN

Keresztyén Testvéreim!

„Légy erős, sőt legyünk bátrak mindnyájan a mi népünkért és a mi Istenünk városaiért; az Úr pedig cselekedje azt, a mi néki tetszik.” (1Krón19,13)

Újra választások előtt állunk. A következő időszakban szavazatainkkal arról fogunk dönteni, hogy kiknek a vezetésére bízunk az országot. Egyházkerületünk hívó népét nem csak arra biztatjuk, hogy éljen szavazati jogával, hanem mindenekelőtt arra buzdítunk mindenkit, hogy imádságban hordozzuk erdélyi-partiumi magyarságunkat. Szilárdan hisszük, hogy sorsunk és jövőnk Isten kezében van, és az ő szeretetétől semmi sem szakíthat el bennünket. Ugyanakkor azt is valljuk, hogy Isten cselekvő eszközei vagyunk, és oda kell állnunk azok mellé, akik az ügyünket képviselik: támogassuk a magyar érdekképviselőt. Isten megtartó erejében bízva tegyük meg, ami rajtunk múlik, és menjünk el választani **november 24-én és december 1-jén, illetve 8-án!** Isten gazdag áldását kérve Egyházunkra és Nemzetünkre. **Bogdán Szabolcs János püspök**

Batthyáneum: csak román és angol felirat hirdeti, hogy a Codex Aureus felkerült az UNESCO világörökségi listájára

Fotó: [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org)

Raluca Turcan művelődési miniszter szombaton Gyulafehérváron hivatalosan leleplezte a Codex Aureus középkori kézirat nemzetközi elismerését tanúsító UNESCO-plakettet. A Batthyáneum könyvtárban őrzött kódex jelentőségét a hivatalos román álláspont szerint az adja, hogy ma Románián kívül csupán olyan országok rendelkeznek Karoling-kézirattal, mint Franciaország, Németország, Ausztria, Ausztria és az Egyesült Királyság.

„Ma sikerrel ünnepeltük meg az UNESCO Világörökség Napját Romániában: tavaly májusban a Karoling-kéziratokat őrző országok – Franciaország, Németország, Ausztria, Ausztria, Nagy-Britannia és Románia – egy nagy európai családként mindannyian felkerültek az UNESCO listájára, így a Batthyáneum könyvtárban található híres Codex Aureus, Románia legértékesebb nyugati középkori kézirata nemzetközi elismerésben részesült. Örülünk és köszönjük a trieri német csapatnak a támogatást, amely az összes említett ország nevében benyújtotta a pályázatot, hogy a román kultúra mellett állt és áll” – írta Raluca Turcan a plakett leleplezése után Facebook-oldalán. A miniszter volt az, aki szombaton hivatalosan is leleplezte a középkori kézirat nemzetközi elismerését tanúsító UNESCO-plakettet, amelyen ugyanakkor csak román és angol felirat szerepel. „Gyulafehérvár számára ez az esemény lehetőséget nyújt arra, hogy kiemeljük kulturális örökségünket, és felhívjuk a figyelmet arra, milyen fontos, hogy megőrizzük ezeket a kincseket a jövő generációi számára. Kifejezem büszkeségemet és elkötelezettségemet az olyan projektek támogatása iránt, amelyek megerősítik Gyulafehérvár státuszát, mint a hiteles értékek és az örökség népszerűsítésének helyszíne, és meghívom mindazokat, akik szeretik a kultúrát, hogy jöjjenek el és fedezzék fel a Batthyáneum könyvtár kincseit, hogy részesei legyenek ennek a figyelemre méltó történetnek, amely a világnak beszél identitásunkról” – írta a közösségi médiában Gabriel Pleșa, Gyulafehérvár polgármestere.

Mint ismeretes, a Román Nemzeti Könyvtár tavaly májusban jelentette be, hogy felkerült az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) világörökségi listájára a gyulafehérvári Batthyáneum könyvtárban őrzött Codex aureus.

Codex aureus, avagy az Arany Kódex a Batthyáneum egyik legnagyobb értékű kincse

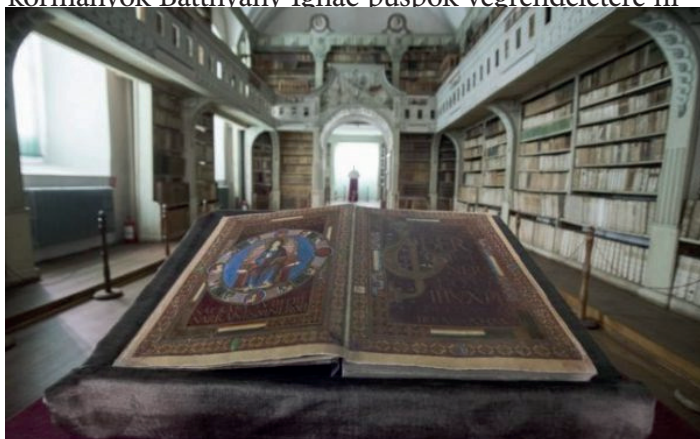
A borjúbórból készült pergamenre arany tintával írt Codex aureus a Batthyáneum egyik legnagyobb értékű kincse. Neve a tinta színe után Arany Kódex, amely a 800-as években íródott – olvasható a Wikipédián. Vásárlás útján Migazzi Kristóf Antal bécsi hercegérsekhez került a kódex részlete, amely a harmincéves háborúban kifosztott Heidelberg melletti Lorsch kolostorából hadizsákmányként érkezett Bécsbe. Tőle jutott 1782-ben Batthyány Ignác erdélyi püspök gyulafehérvári

könyvtárába, amelynek egyik legértékesebb kincsévé vált. A nagyon értékes karoling evangeliárum (többnyire díszes kivitelű könyv, amely a misén felolvasásra kerülő evangéliumi szövegeket tartalmazza), a középkori könyvfestészet remeke. Ma a gyulafehérvári Batthyáneumban található kódex részlet Máté és Márk evangéliumát tartalmazza. Nagy Károly halála után a kódexet a hesseni Lorsch kolostorának adományozták. Innen a történelem viharai során négy részre válva, három városba és négy múzeumba kerültek a részei. Jelenleg a felső fedél a londoni Victoria and Albert Museum-ban található, az alsó fedele a vatikáni Sacro Museo-ba került, Máté és Márk evangéliumának szövegrészeit a gyulafehérvári Batthyáneumban, míg Lukács és János szövegrészeit a vatikáni Apostoli Könyvtárban őrzik.

Bár az 1989-es rendszerváltás után elterjedt információk szerint a román kommunista rezsim ezt a kódexet használta az ország nemzetközi kölcsöneinek fedezeteként, mindezt a bukaresti nemzeti könyvtár szakértői vitatják. Tény, hogy a bukaresti hatalom az 1960-ban elkobzott könyvtárat teljes egészében magáénak tekintette, amelyet először a Román Akadémia, majd a nemzeti könyvtár részlegének nyilvánított.

Szélmalomharc a Batthyáneum visszaszolgáltatásáért

A gyulafehérvári Batthyáneum a legnagyobb értékű államosított tulajdon, amelyet az erdélyi magyar egyházak visszakérnek a román államtól. A 65 ezer kötetes, 1650 középkori kéziratot magában foglaló könyvtárban őrzik a Romániában fellelhető kódexek és ősnymtatványok háromnegyed részét. 1998-ban a bukaresti kormány sürgősségi rendeletet fogadott el a visszaszolgáltatásáról (a határozatot 2002-ben a parlament törvényerőre emelte), ezt azonban a mai napig nem hajtották végre. A későbbi kormányok Batthyány Ignác püspök végrendeletére hi-

vatkozva – amelyben az Erdélyre hagyta a gyűjteményt – úgy vélték, hogy a román állam is jogot formálhat rá.

Az ingatlanok és közgyűjteménynek a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség részére történő restitúcióját 2021 májusában jogerősen elutasította a bukaresti legfelsőbb bíróság, figyelmen kívül hagyva, hogy a könyvtárat létrehozó Batthyány Ignác püspök végrendeletileg az

egyházra és az erdélyi provinciára hagyta a gyűjteményt. (A római katolikus egyház értelmezése szerint a vitatott megnevezés az erdélyi római katolikus egyházmegyét jelöli). A strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága 2012-ben bírság kifizetésére kötelezte a román államot, amiért 14 évig húzta a Batthyáneum restitúciós kérelmének elbírálását.

A Codex Aureus a Batthyáneumban őrzik • Fotó: Vistalbaiulia.ro (Forrás: Krónikaonline.ro)

A Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség három évvel ezelőtt, a román legfelsőbb bíróság ítélete nyomán bejelentette, hogy ismét a strasbourgi bírósághoz fordul a Batthyáneum ügyében, igazságtalannak és elfogadhatatlannak tartva a visszaszolgáltatás elutasítását. Raluca Turcan román művelődési miniszter amúgy épp a héten jelentette be, hogy megvan az anyagi fedezet a gyulafehérvári Batthyáneum könyvtár és több jelentős romániai kulturális intézmény székhelyének felújításához, miután az Európa Tanács Fejlesztési Bankja jóváhagyott egy 140 millió eurós kölcsönt a román kormány számára. A Kulturális Alapok (Temelii Culturale) néven futó projekt összértéke 280 millió euró, célja több olyan jelentős romániai műemlék épület felújítása, restaurálása, amelyek kulturális intézmények székhelyeül szolgálnak. A megvalósításhoz szükséges összeg felét az említett hitelből biztosítják, míg a másik felét a román állami költségvetésből állják.

Forrás: kronikaonline.ro

Kép forrása: hungarianconservative.com

Ünnepeink és a hónap második vasárnapjára tervezett istentiszteleteink 2025-re kijelölt dátumai

2025 jan 12, keresztelés

Febr. 9 -vasárnap;

Március 9, Böjtfővasárnap;

Ápr. 13 Virágvasárnap

Ápr. 18 Nagypéntek

Ápr. 20 Húsvét első napja, a hónap harmadik vasár-

napja

Ápr.21. – Húsvét másod napja, úrvacsoraosztás

Május 11 vasárnap

Május 29 Áldozócsütörtök

Június 8. Pünkösd első napja

Június 22 Testvértalálkozó. Zeist

Júl. 13 vasárnap

Aug. 10 vasárnap

Aug. 20, szerda, Szent István – Újkenyér.

Ükuménikus istentisztelet Hága

Szept.14 vasárnap

Okt. 12 vasárnap

Okt. 31 Péntek

Nov. 9 vasárnap

Nov. 30 Advent első vasárnapja.

Dec. 14 , a hónap második vasárnapja

Dec. 21--Advent negyedik vasárnapja és Karácsony estéje

Dec.22 hétfő és Karácsony első napja, ünnepély, úrvacsoraosztás

Mindenek ékesen és jó renddel legyenek.

1 Kor 14,40

A jövő egyházáról Hollandiában: Bízunk a hit megtartó erejében vagy elveszünk? --- Gyülekezetépítő konferencia Zwollében 2024 december 13-15 napjain

Az Egyház jövője a diaszpórában/ szórványban. A hollandiai magyarok keresztyén hitének gyakorlása: kérdés, probléma, kihívás-elhívás, lehetőség? "Tunya álmainkat jég verte /S még a Templomot se építettük föl. /Helyünkön meg nem tudtunk állni /S ide kerültünk, ez kezdeti átkunk,--- Árvult, de mégis győzedelmes fajta:--- S elveszünk, mert elvesztettük magunkat."/Ady Endre: A szétszóródás előtt

1. Felkért előadóink és szolgálattevőink: Albert Csaba, orgonaművész, Amszterdam; Dr. Somogyi Alfréd, a Komáromi Teológiai Akadémia dékánja; Sógor Csaba a MRE zsinati főtanácsosa, Budapest; Solyom Uzonka Lilla, a vianeni gyülekezet lelkésze; drs. Kelemen Csongor Attila, a zwollei gyülekezet vezető lelkésze; dr. Topolánszky Ákos brüsszeli lp.; Németh Piroska vallástanár, Budafok, hollandiai gyülekezetünk volt KCSP ösztöndíjasa; dr. Teszelszky Kees irodalomtörténész; drs. Dániel Neeser genfi lelkész; dr. Mayou Gaeng énekes, Genf; Farkas Flórián a hágai

református gyülekezet presbitere; Paál Károly, amszterdami lp.; Van Bolhuis-Szabó Emőke rotterdami és hágai lelkész; Lészai Róbert székelykocsárdi lelkész, jelenleg kampeni ösztöndíjas; Mörk Eleonóra író, jelenleg KCSP ösztöndíjas Hollandiában; dr. Varga Pál, NYEMPGYSZ elnökségi tagja; Szabó Zoltán lelkész, Csabdi, Magyarország; Moderátorok: Csanády Ágnes, a Hágai Magyar Iskola igazgatója, hágai szervező lelkész; Szilágyi Árpád jegyző és Deuten-Makkai Réka, a Mikes Kör elnöke.- Van Bolhuis Jonatán, Rohaan Éva. Urbán-Kátay Emőke a NYMRLSZ elnökségi tagja. Salánki István londoni lelkész és neje, Tünde.

2. Szervezők: A Zwollei Magyar Református Egyházközség öt presbitere és öt diakónusa.

3. Ötletgazda: A hollandiai magyar református lelkészek közössége.

A konferencia 2024 december 13-án délután 17 órakor kezdődik a Koestraat 2. szám alatti lutheránus templomban. Istentisztelettel zárjuk a konferenciát a Plantagekerk templomában december 15-én délben. A részvétel ingyenes, adományokat szívesen elfogadjunk. December 15-én, szombaton egész nap szabadon parkolhatunk a szomszédos 'De Groote Sociëteit Zwolle' udvarán.

Jelentkezni lehet dr. Hermán M. János címen: jhermanm@gmail.com A résztvevőknek a továbbiakban részletes programot küldünk.

Aranyosi Ervin: Advent – első gyertya

Advent első vasárnapján
felgyullad egy gyertya fénye.
Melegítse át szívedet,
legyen fénylő eredménye.
Kezdődik a csodavárás,
ahogy egykor Jézust várták:
szeretettel, bizalommal,
a tűz lángját körül állták.
A megváltó tiszta fényt hoz,
szeretetet, ami éltet.
Felemel a puszta földről,
Isten fiává fogad téged.
Szeretettel tárd ki lelked,
öleld át a nagyvilágot,
kívánd azt, hogy minden ember
itt a Földön, legyen áldott!

**ZWOLLEI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
HONGAARSE PROTESTANTSE GEMEENTE, ZWOLLE**

**Címünk / Adres: Koestraat 2, 8011 NK Zwolle Titkárság / Secretariaat:
Hertenstraat 24, 8011 GT Zwolle**

Telefon: 0031 38 4233247

Email: jhermanm@gmail.com

Homepage: <https://www.zwolleireformatus.nl>

**KvK-nummer: 75204703 - Rechtspersoon. RSIN: 860184420. - Rechtsvorm:
Kerkgenootschap. – Activiteiten: SBI-code 94911-Religieuze organisatie.
Bankrekening: NL46 INGB 0006 936050, Hongaarse Protestantse Gemeente,
Zwolle**